

Riksdagen
Stenografiska uppteckningar
vid EU-nämndens sammanträden
2010/11:37

Stenografiska
uppteckningar
2010/11:37

Onsdagen den 8 juni

1 § Transport, telekommunikation och energi (energi)

Statssekreterare Daniel Johansson

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för
transport, telekommunikation och energi (energi) den 27
februari 2011**

**Återrapport från extra möte i Europeiska unionens råd
för transport, telekommunikation och energi (energi) den
21 mars 2011**

**Återrapport från informellt ministermöte den 2–3 maj
2011**

**Information och samråd inför möte i Europeiska union-
ens råd för transport, telekommunikation och energi
(energi) den 10 juni 2011**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Välkomna till EU-nämndens sammanträde! Först på dag-
ordningen har vi Maud Olofsson, men hon är fortfarande i
USA. Hon åkte ju till USA och har ännu inte kommit till-
baka.

Vi är väldigt glada för att statssekreteraren är här för att
föredra ärendena. Jag börjar med att fråga om det finns några
A-punkter. Nej. Det finns tre återrapporter. Vill statssekrete-
raren säga något om dem, eller ska vi gå direkt på frågorna?

Anf. 2 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON:

Jag har förberett korta presentationer av varje dagord-
ningspunkt men inget om återrapporterna.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi lägger återrapporterna till handlingarna eftersom det
inte finns några frågor om dem.

Punkt 3 gäller en förordning om integritet och öppenhet på energimarknaderna, Remit. Dessa frågor har varit uppe i näringsutskottet den 7 juni. Det är en informationspunkt.

Anf. 4 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON:

Inför det senaste TTE-rådet nämnde vi ett förslag om förordning om marknadsmissbruk och transparens på el- och gasmarknaderna. Detta går under benämningen Remit. Vi fick då en lägesrapport. Nu kommer vi att få en ny lägesrapport. Man har alltså inte blivit klar med förhandlingarna. Nu är avsikten att avsluta dem senare i juni månad.

Syftet med förslaget är att stärka kundernas ställning på marknaderna och att öka transparensen och stävja marknadsmissbruk på grossistmarknaderna för el och gas i EU, där handeln i större utsträckning sker över gränserna.

Regeringen delar kommissionens bedömning att det krävs ett gemensamt europeiskt regelverk för att förbättra marknadens funktion. Vi har därför varmt välkomnat kommissionens förslag. Vi har också dragit slutsatser av den gemensamma nordiska grossistmarknaden för el, och Sverige, Danmark och Finland har tillsammans arbetat fram flera ståndpunkter som är baserade på erfarenheter från den nordiska elmarknaden.

Som jag sade syftar förslaget till att främja konkurrensen på elmarknaden och skapa en bättre prissättning på energi. Det ska inte vara möjligt att för egen vinning använda insiderinformation och manipulera marknaden genom ett prisdrivande beteende. Därigenom tror jag att förslaget kommer att vara till gagn för konsumenterna inom EU.

Anf. 5 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Vi fick som sagt information i näringsutskottet i går. Då var just frågan om konsumentperspektivet uppe. Därför är det glädjande att höra att statssekreteraren omnämner det i dag. Vårt önskemål skulle vara att på ett eller annat sätt få in detta i den svenska ståndpunkten. Det skulle kanske kunna passa att man i mening två fick in detta med att man även tar vara på konsumenternas rättigheter. Själva formuleringen behöver väl inte göras här vid sittande bord. Det verkar ju som om vi är helt överens om detta med konsumentperspektivet.

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Detta är en informationspunkt, men jag håller med dig. Men vi kan väl vänta tills frågan kommer upp i en skarp situation i juni.

2010/11:37

8 juni

Anf. 7 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Jag vill bara säkerställa så att vi vet att statssekreteraren för talan utifrån konsumentperspektivet också vid mötet.

Anf. 8 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Även vi tycker att man bör understryka konsumentperspektivet och inte i första hand utgå från marknadsaktörernas funktionssätt här. Jag skulle välkoma en sådan modifiering av den svenska positionen som Socialdemokraterna föreslår. Inom EU-processen är det alltid så att ju tidigare man kommer in i arbetet, desto bättre är det.

Jag kan inte undgå att bli nyfiken över formuleringarna här om att frågor som berör tryckfrihet och yttrandefrihetsgrundlag har berörts. Det var lite oväntat i det här sammanhanget, men det står i våra papper att det har varit ett ämne i förhandlingarna. Det skulle vara intressant att få veta på vilket sätt det har tagits upp.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Beträffande detta om konsumenternas intresse föreslår jag att vi låter statssekreteraren ta med sig det och att det bakas in i ståndpunkten inför beslutstillfället.

Anf. 10 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON:

Som jag inledningsvis nämnde är det övergripande syftet med förslaget att stärka konsumenternas ställning. Vi har hela tiden stött arbetet, och det är just konsumenternas ställning som är det viktiga när man reglerar hur marknaderna fungerar. Det är viktigt att ingen kan missbruka sin ställning och så vidare. Därför tycker vi att vi kan stå bakom det så här långt, och vägledande för att vi står bakom är att vi värnar konsumenterna. Därför uppfattar jag inte att det finns någon annan mening, men det är klart att vi kan understryka det ytterligare när vi närmar oss beslutsläge i rådet.

När det gäller tryckfrihet och yttrandefrihetsgrundlagen såg vi i ett tidigt skede att den här förordningen förbjuder insiderinformation och annan information som kan störa marknaden och att det sprids i medierna. Ett sådant förbud

kommer i konflikt med meddelarfriheten i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen. Den friheten innebär ju att alla har rätt att antingen själva eller genom andra publicera information i grundlagsskyddade medier, till exempel i tidningar och på vissa webbplatser.

Förbudet innebär då också att en spridning av information utgör en överträdelse av förordningen och måste beivras. När tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen är tillämpliga är det inte möjligt att sanktionera ett beteende i andra fall än de som uttryckligen anges i dessa lagar.

Vi har jobbat intensivt med detta och förklarat vikten av grundlagsskyddet och redogjort för de potentiella konflikter som vi har sett. Vi anser att vi nu har fått skrivningar som löser de här konflikterna och att vi har fått gehör för våra önskemål. Det är det som har inträffat.

Anf. 11 CARINA OHLSSON (S):

Herr ordförande! Min fråga är mer en kunskapsfråga som kanske inte direkt har med de här skrivningarna att göra. Man skriver om gränsöverskridande handel på elområdet och energimarknaden i hela Europa. Jag undrar lite om det ska vara transparens och om man ska kunna se hur det ska gå till, för jag har inte kunnat hitta någon beskrivning av hur själva överföringen av el ska kunna ske.

Jag har talat med en del som jobbar med detta. Inom Norden sker överföring mellan till exempel Norge och Danmark, och man säger att projekteringstiden på en sådan kabel är fyra år. Jag har inte sett starten på de andra överföringarna mellan olika länder, för det finns ju många begränsande faktorer, till exempel kablar och vilka företag som jobbar med de här sakerna. Där har vi ju också svenska företag som ligger väl framme.

Detta är alltså mer av en kunskapsfråga: Hur ser tidsperspektivet ut? Kommer man verkligen som kund att kunna beställa el? Kommer man verkligen att kunna överföra el mellan olika länder i hela Europa? Jag har ju inte sett projekteringar mellan de olika länderna.

Anf. 12 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON:

Detta siktar på regler för hur man hanterar information och själva handeln med el både på den finansiella marknaden och på den fysiska marknaden. Det är alltså en begränsad del

av det hela. Men det är helt riktigt att vi inte har en utbyggd infrastruktur inom EU som tillåter gränsöverskridande handel mellan alla regioner och länder. Regelverket är alltså tillämpligt där den möjligheten finns och där man kan se en möjlighet att en marknad växer fram. Det är också mot den bakgrunden man ska se infrastrukturpaketet och kommissionens oro för att infrastruktur som behövs för att skapa en inre marknad på det här området inte kommer på plats. Så skulle jag vilja förklara det. Jag är inte expert på Europas energisystem, men ungefär så skulle jag vilja förklara det hela.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Vi får väl ta de mer detaljerade frågorna i näringsutskottet.

Då tackar vi för informationen med det tillägg som Carina Adolfsson Elgestam inledde med, nämligen att konsumenternas intressen ska lyftas fram.

Punkt 5 gäller handlingsplanen för energieffektivitet 2011. Det är en beslutspunkt.

Anf. 14 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON:

Ordförande! Under punkt 5 kommer TTE-rådet att anta slutsatser om den handlingsplan för energieffektivisering som kommissionen presenterade den 8 mars i år. Slutsatserna kan ses som en vägledning från rådet till kommissionen, där kommissionen nu ska arbeta fram lagstiftningsförslag. Regeringen anser att utkastet till rådsslutsatser är en balanserad kompromiss mellan olika ståndpunkter och medlemsstater. Vi väntar oss inte att slutsatserna kommer att beslutas med diskussion, utan vi tror att man kommer att få enhällighet. Vi anser därför att Sverige ska ställa sig bakom slutsatserna.

Jag vill förekomma eventuella frågor om regeringens ståndpunkt och agerande i fråga om nationella mål när det gäller energieffektivisering. Situationen är sådan i rådet att samtliga medlemsstater av olika skäl motsätter sig bindande nationella mål för energieffektivisering. Medlemsstaterna vill utforma sina nationella mål utifrån sina egna nationella förutsättningar. Det inkluderar bland annat vilka styrmedel man bedömer vara lämpligast. Därför bedömer vi att utsikterna att medlemsstaterna ska kunna enas om ett gemensamt

sätt att definiera ett mål och en metod för att mäta energieffektivisering är små.

För att bidra konstruktivt till en alternativ lösning i frågan anser regeringen att kraven bör skärpas på medlemsstaterna att rapportera om energieffektivisering med en bred uppsättning indikatorer som fångar in olika synsätt på energieffektivisering. Därför har vi gett Energimyndigheten i uppdrag att utreda och föreslå en uppsättning indikatorer och relaterade beräkningsmetoder som är lämpliga och praktiskt möjliga för att på ett brett sätt följa upp energieffektivisering. Den samlade uppsättningen indikatorer ska täcka tillförd energi såväl som slutanvändning och hela ekonomin såväl som enskilda sektorer i ekonomin. Det visar vilken komplex frågeställning det här är.

Energimyndigheten kommer att presentera sin rapport inom kort. Regeringen avser att använda myndighetens underlag för att föreslå vilka indikatorer som medlemsstaterna ska redovisa i sin framtida EU-rapportering om energieffektiviseringar. Det kommer att hanteras inom ramen för det nya energieffektiviseringsdirektivet som kommissionen väntas föreslå efter sommaren.

Anf. 15 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Herr ordförande! Tack för informationen och de initiativ som regeringen har tagit mot bakgrund av den kritik som vi har framfört vad gäller att sätta upp mål som också är mätbara. Vi tycker att det är bra att vi i Sverige har tagit det initiativet. Det är också bra att ministern eller vem som nu representerade vid det här tillfället försökte driva på frågan. Sedan kan vi bara beklaga att övriga länder inte har anammat detta att ha mätbara mål.

Men trots det, herr ordförande, kommer vi att vidhålla vår avvikande mening. Vi tycker att det är ett problem. EU tar förvisso fram ett bra förslag, men man måste göra hela läxan, det vill säga att man måste ha mätbara mål innan man startar sådana här processer. Mot bakgrund av det vidhåller vi vår avvikande mening, men vi tycker ändå, och det vill vi påpeka, att det är bra att vi i Sverige har försökt driva på i den här frågan.

Anf. 16 JONAS SJÖSTEDT (V):

2010/11:37

8 juni

Ordförande! Även Vänsterpartiet vidhåller den avvikande meningen från näringsutskottet. I genomgången här sades det att det var en kompromissprodukt, och det kan man väl se om man läser den här texten. Man kan säga att den är lite ofokuserad här och där. Jag tycker att det är speciellt problematiskt på trafikområdet där man hänvisar till vitboken som är lika ofokuserad. Det blir egentligen någon sorts cirkelresonemang där. Varken här eller i vitboken ser man något tydligt samband på trafikområdet mellan hur målen ska uppfyllas och de åtgärder som föreslås. Det finns alltså inga beräkningar, procentsatser eller tidsplaner. Det finns nog en uppenbar risk att det här glider i väg och att man inte klarar de nödvändiga målen om energieffektivisering. Jag beklagar att det inte är mer stringens i det här arbetet.

Anf. 17 ULF HOLM (MP):

Ordförande! Inte helt förvånande kommer även MP att anmäla avvikande mening, vilket vi också har gjort i näringsutskottet. Jag vill bara lägga till något till det de två föregående talarna har sagt. Det är väldigt ofokuserat. Det är en kompromiss, men frågan är vad Sverige har släppt på.

Min andra fråga handlar om hur Tysklands position har ändrat sig efter att de har fattat beslutet om kärnkraften, som bör få effekter på ett sådant område som energieffektiviseringar. Det bör ha någon återverkning där. De kan kanske hjälpa till att göra dokumentet bättre. Eller ser ni detta som ett slutdokument? Kommer inga ändringar att göras på mötet? Finns det någon förhandlingssituation kvar som man skulle kunna utnyttja?

Vi står, som sagt, kvar vid vår avvikande mening.

Anf. 18 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON:

Ordförande! Jag noterar att Carina Adolfsson Elgestam vidhåller avvikande mening. Jag vill inte gå in i polemik, men jag kan konstatera att det är ett komplext område att enas om en gemensam metod och mätbarhet. EU-kommissionen har sagt att man kommer att ha en avstämningstidpunkt 2013 då man återigen kan pröva frågan. Det kan jag säga till alla som har en avvikande mening här.

Hänvisningen till en vitbok på trafikområdet är en fråga för transport- och infrastrukturministern. Jag skulle egentlig-

en vilja passa där. Jag kan dock konstatera att förslag till energiskattedirektiv, som är finansministerns område, också har tagits fram. Det händer vissa saker på det här området, men jag kan inte gå in i detalj på de frågorna.

Både Jonas Sjöstedt och Ulf Holm förde fram att det är ofokuserat. Ja, det är väl dilemmat i den här typen av överläggningar. Det kan bli ofokuserat. Å andra sidan är detta inte det slutliga förslaget, utan det här är en vägledning till kommissionen som ska beakta olika medlemsstaters intresse. Jag tycker ändå att man ska låta kommissionen jobba fram de konkreta förslagen innan man fullständigt sågar detta. Vi befinner oss fortfarande i ett förberedande stadium. Det här är rådsslutsatser inför att kommissionen ska ta fram de konkreta förslagen. Av det skälet förväntar vi oss inte någon diskussion eller någon möjlighet till förhandling vid det här tillfället.

När det gäller Tysklands position kan man konstatera att de är lite svåra att läsa av just nu. De är kanske inte helt framme på alla områden med sina positioner. Deras eventuella kursändring har nog inte fått genomslag ännu. Det är min uppfattning.

Anf. 19 ULF HOLM (MP):

Tack för svaret! Detta är ett förberedande dokument, och då bör även statssekreteraren inse att det bör hjälpa EU-kommissionen att få fram ett bättre förslag om rådet kan vara något mer tydligt med vad för sorts förslag man ska ha fram. Ur den aspekten borde det ligga i Sveriges intresse att försöka förtydliga en del positioner för att man senare ska kunna få bättre förslag från EU-kommissionen.

Om det är svårt att läsa av Tyskland finns det väl ändå telefon mellan Sverige och Tyskland och Internet och sådant så att man kan ta kontakt med Tyskland och försöka ta reda på om det finns möjlighet att Sverige kan ligga på för att flytta fram positionerna. Det borde ligga i vårt intresse. Jag tycker kanske att regeringen borde vara lite mer aktiv för att söka stöd för en förbättring av dokumentet och inte bara sitta still i båten.

Vi vidhåller vår avvikande mening, herr ordförande.

Anf. 20 ORDFÖRANDEN:

2010/11:37

8 juni

Jag tror inte att vi kommer mycket längre här. Jag sammanfattar det så att det finns en gemensam avvikande mening från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet och att det i övrigt finns stöd för regeringens position under punkt 5.

Vi går vidare till punkt 6, Energifärdplan för 2050. Det är en informationspunkt, så vi behöver kanske inte bli alltför ingående.

Anf. 21 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON:

Ordförande! Det här handlar om Energy Road Map 2050. I februari enades stats- och regeringscheferna om att stödja minskningen av utsläppen med mellan 80 och 95 procent när det gäller växthusgaser och koldioxid för att klara tvågradersmålet. För att åstadkomma de minskningarna avser kommissionen att under 2011 lägga fram tre färdplaner med sikte på 2050. Det gäller klimat, transport och energi. På energiområdet går det under namnet Energy Road Map 2050. Det har aviserats komma under det tredje kvartalet 2011.

I början av maj genomfördes ett informellt ministermöte i Gödöllö mellan energiministrarna. Där diskuterades bland annan denna Energy Road Map. Diskussionen kommer också in i kommissionens arbete med att ta fram färdplanen. På det här TTE-rådet kommer kommissionen att ge en sammanfattning av diskussionerna som fördes på det informella mötet. Jag har även redovisat något av det innehållet i näringsutskottet.

Anf. 22 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr ordförande! Vi är ytterst tveksamma till att man kan uppnå de höga målen kostnadseffektivt. Vi har sett att det blir en extra utgift varje år på över 270 miljarder euro. Vi är tveksamma till att målen kommer att uppnås. Det kanske är bättre att satsa pengar på utvecklingsländerna, till exempel på rena industrier. Utifrån det anmäler vi avvikande mening, herr ordförande.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Punkt 6, som vi är på nu, är en informationspunkt.

Anf. 24 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Jo, men i och med att regeringen har haft en ståndpunkt i saken förmodar jag att jag har rätt att anmäla avvikande mening här.

Anf. 25 ORDFÖRANDEN:

När det gäller informationspunkter kan vi inte ge regeringen ett mandat. Mitt förslag är att du avvaktar eftersom den här frågan kommer tillbaka som en beslutspunkt.

Anf. 26 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Då gör jag så, herr ordförande, men jag framför det som en synpunkt i alla fall.

Anf. 27 ORDFÖRANDEN:

Absolut, den är tagen till protokollet, och även statssekreteraren har uppfattat den.

Anf. 28 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S):

Vi anmäler inte någon avvikande mening. Det är någonting som vi får diskutera inför framtiden. Något som också var uppe i näringsutskottet i går när vi fick information om det här handlade om vita certifikat. Här har EU tagit avstånd. Vi i oppositionen vill markera att vi i dagsläget inte är beredda att fullt ta avstånd, utan vi säger att vi eventuellt är beredda att pröva frågan. Vi vill lämna den informationen och göra det medskicket.

Anf. 29 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON:

Vita certifikat kommer nog inte upp i samband med just denna Road Map 2050 utan snarare i fortsättningen när det gäller energieffektivisering. Där finns det lite olika uppfattningar inom EU. Vi har noterat Socialdemokraternas med fleras uppfattning om vita certifikat. Vi kommer att återkomma till frågan i ett senare skede.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under punkt 6.

Punkt 7 handlar om energiinfrastruktur och finansieringskrav. Det är en informationspunkt.

Anf. 31 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON:

Ordförande! Vid Europeiska rådets möte i februari inbjöds kommissionen att i juni rapportera till rådet om beräkningar avseende behoven av infrastruktur och investeringar i infrastruktur och också hur finansieringsbehov ska mötas och hur man ska hantera eventuella hinder för att investeringarna ska komma till stånd.

Kommissionen förväntas presentera sina slutsatser, och därefter hålls en lunchdiskussion i samma ämne. Den återrapporteringen på rådsmötet är viktig inför presentationen av de europeiska energiinfrastrukturinstrument som kommissionen har aviserat till oktober i år. När det instrumentet presenteras får vi anledning att komma tillbaka mer i detalj till den här frågan.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under punkt 7.

Vi går till punkt 8 om stresstester av kärnkraftverk. Det är en informationspunkt. Frågan är ny.

Anf. 33 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON:

Ordförande! Det här är en informationspunkt där ordförandeskapet och kommissionen avser att rapportera om de nyligen överenskomna stresstesterna av kärnkraften. Bakgrunden till de här stresstesterna är Europeiska rådets uppdrag den 25 mars att genomföra genomgripande och transparenta risk- och säkerhetsbedömningar, så kallade stresstester, vid de europeiska kärnkraftverken. Resultaten ska kunna redovisas i december i år. EU ska även verka för att testerna genomförs i EU:s grannländer.

Vi förväntar oss ingen diskussion om denna fråga vid energirådets möte då kärnsäkerhet formellt inte ligger på TTE-rådet utan på allmänna rådet. I Sverige, liksom i många andra medlemsstater, har man skiljt ansvaret för kärnsäkerhet från energipolitiken för att undvika intressekonflikt mellan säkerhet och försörjningstrygghet. Så är det ju i Sverige. Den här kompetensen ligger hos oss på Miljödepartementet, men frågan tas likväl upp som en informationspunkt på TTE-rådet.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under punkt 8.

Vi går vidare till punkt 9, Internationella förbindelser på energiområdet.

Anf. 35 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON:

Herr ordförande! Detta kan man nästan kalla för en standardpunkt som är återkommande. Jag tänkte inte gå in på några detaljer. Man kan konstatera att punkten har ökat i omfattning under senare år. Europeiska rådet har betonat vikten av att EU fördjupar sin dialog med viktiga producent- och konsumentregioner och utvidgar EU:s inre energimarknad.

Vi förväntar oss inte någon diskussion om denna informationspunkt, och vi avser inte heller att göra något inlägg. Om det finns konkreta frågor är vi förstås beredda att svara på dem.

Anf. 36 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr ordförande! Jag tittar på punkt 9 d som handlar om den södra gaskorridoren. Där anser vi att Sverige inte har några intressen i det området och skulle inte heller behöva en energidialog med området. Vi anser att man i stället skulle ha det med Opec, USA, Ryssland, Kina och Norge. Det är vår synpunkt.

Anf. 37 ULF HOLM (MP):

Jag har närmast ett inspel som hänger samman med den tidigare frågeställningen, nämligen om diskussionerna har ändrats efter kärnkraftsolyckan i Japan och om det ligger mer tryck på att få fram de förnybara energikällorna och på det globala samarbetet.

Stresstesterna är kanske inte bara en EU-idé utan också en global fråga. Det är många länder som tyvärr har kärnkraft. Nu vet vi att en av de största ekonomierna i världen har beslutat att avveckla kärnkraften. Det bör få vissa återverkningar på de internationella mötena om energisäkerhet och förnybara energikällor.

Jag vill höra om det finns någon tanke om att det kan bli en sådan diskussion och om ministern kan tänkas ha något färdigt papper för ett eventuellt inlägg i en sådan debatt.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Det är klart att både det tyska beslutet och det som har hänt i Nordafrika har återverkningar på Europas energiför-

Anf. 39 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON:

När det gäller den södra gas-korridoren kan vi konstatera att det finns länder som har ett starkt ensidigt beroende av vissa länder i utgångsläget och har ett intresse av att öka sin försörjningstrygghet. Även om vi skulle vilja tror jag att vi skulle ha begränsad framgång i att försöka motarbeta dessa strävanden.

Däremot kan man säga rent allmänt att vi inte är för några finansieringar på EU-nivå av utbyggnad av infrastruktur. I så måtto avser vi inte att driva en linje där vi stöder detta finansiellt.

Den andra frågan, som Ulf Holm ställde, gällde kärnsäkerhet och kärnkraft i vid bemärkelse. Ska man vara alldeles ärlig återstår det att se exakt vad det leder fram till på många områden. Det är dock inte detta forum som är det som kommer att diskutera frågorna i detalj vid ett sådant här tillfälle. Det är mer fråga om vilka relationer man har till olika länder och information om eventuella förestående möten och sådana saker.

I relationen med Japan är kärnsäkerheten en viktig fråga för EU. Som jag nämnde på föregående informationspunkt har EU ett intresse av att grannländerna lever upp till de höga krav som vi ställer på kärnkraften i Europa. Nog jobbas det med frågan, men detta är inte det forum som kommer att gå in i detalj. Vi ser inte framför oss någon diskussion om det ämnet.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Vi får säkert anledning att återkomma till Ulf Holms frågor. Vi tackar för informationen under punkt 9.

Vi går till punkt 10, Övriga frågor a, b, c och d. Jag gör så att jag helt enkelt frågar om det finns frågor i nämnden under Övriga frågor eller om statssekreteraren har något särskilt att säga om dessa. Nej. Då tackar vi för informationen som vi inte fick men som vi inte heller begärde under punkt 10.

Vi tackar statssekreteraren med medarbetare för att de kom till nämnden.

2 § Rättsliga och inrikes frågor

Justitieminister Beatrice Ask

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 11–12 april 2011

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 12 maj 2011

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för rättsliga och inrikes frågor den 9–10 juni 2011

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Jag hälsar justitieministern med medarbetare välkomna. Det har varit en lite råddig beredningsprocess med dokument som flutit in successivt. Jag ger först ordet till kanslichefen.

Anf. 42 Kanslichef MARGARETA HJORTH:

Jag vill uppmärksamma nämnden på att det ligger en hel del material på bordet. Det är bland annat hemliga handlingar och rådsslutsatser samt protokollet från SfU, som kom sent i går kväll. I salen finns även en hel del KOM-dokument och annat tillgängligt om man vill titta på dem.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Finns det några A-punkter? Ja. Är det någon som vill ta del av dessa eller diskutera dem med statsrådet går det bra. Så är inte fallet.

Det finns två återrapporter. Vill statsrådet säga någonting om dem?

Anf. 44 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Låt mig först nämna att som framgick har det varit en del extrainsatta möten. Coreperbehandling pågår väl fortfarande, höll jag på att säga, och vi har ännu inte den slutliga dagordningen. Det är vad vi vet; vi hoppas att det är så. Det gör att vi får arbeta utifrån den preliminära, som är väldigt lång.

Jag vill redan nu informera om att rådet under punkt 13 kommer att diskutera frågor om gränser, migration och asyl. I rådet är det migrationsministern som är ansvarig tillsammans med sina motsvarigheter i den frågan. Migrationsministern kommer därför att informera er om själva punkten. Men eftersom jag har ansvaret för avsnittet om gränser kommer jag att stanna kvar för att om möjligt besvara even-

tuella frågor. Vi finns alltså här båda två. Vi kommer att ta det gemensamt sist på min punkt.

2010/11:37
8 juni

När det gäller återrapportering kan jag börja med RIF-rådet den 11–12 april. Det var i Luxemburg. Vi behandlade då flera av de frågor som finns med på mötet den här veckan. Det handlar om direktivet om angrepp mot informationssystem, förordningen om arv, direktivet om europeisk utredningsorder och ändring av Frontexförordningen. Jag återkommer till det om en liten stund så att ni får den senaste informationen.

Vid mötet ägnade vi mycket tid åt frågan om situationen i det södra grannskapet; EU-översättningar är alltid märkliga. Vi fick en heltäckande lägesrapport från bland annat kommissionen och Frontex. Med anledning av allvaret i situationen beslutade ordförandeskapet att man skulle ha ett extra RIF-råd den 12 maj, som jag kommer att informera om lite senare.

Vid mötet den 12 maj i övrigt presenterade kommissionen sin utvärderingsrapport om hur medlemsstaterna har genomfört direktivet från 2006 om lagring av trafikdata och dess inverkan på de ekonomiska aktörerna och konsumenterna. Generellt visar utvärderingen att lagringen av uppgifter är ett värdefullt redskap vid brottsbekämpningen och för straffrättssystemen i EU. Kommissionen har mot bakgrund av slutsatserna i den rapporten för avsikt att på grundval av en konsekvensbedömning föreslå ändringar av direktivet som vi lär få återkomma till.

Vid rådsmötet sade kommissionen bland annat att frågan om lagring och tillgång till uppgifter är mycket komplex och att man är medveten om att det ser olika ut i olika medlemsstater men att det inte rättfärdigar att man inte uppfyller de krav som ställts. Man bedömde också att ökad tydlighet var nödvändig. Vi får väl se vad man kommer att lägga fram för förslag så småningom.

Det fanns egentligen inte utrymme för någon diskussion, men bland medlemsstaterna framhöll någon att man inte skulle kunna gå med på en ändring som minskar den operativa kapaciteten. Det var lite diskussion trots att det egentligen inte fanns utrymme för det. Det är vad jag i dag kan säga om de tidigare mötena.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Vi lägger återrapporterna till handlingarna.

Enligt mina anteckningar ska vi gå till punkt 5 som bland annat gäller Frontex.

Anf. 46 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Vi har nu flera gånger diskuterat förslaget till ändringar i Frontexförordningen och börjar förhoppningsvis närma oss slutet av förhandlingarna. En stor majoritet av medlemsstaterna har nått en samsyn om de flesta delarna av förslaget. Vi har i det skriftliga materialet angivit de mest centrala frågorna och hur regeringen ser på dem. Därför tänkte jag inte upprepa de ställningstagandena.

Det återstår en del frågor i förhandlingarna mellan ordförandeskapet och Europaparlamentets rapportör. Det gäller inte minst LIBE-utskottets förslag om inrättandet av ett EU Border Guard System vilket skulle omfatta både Frontex gemensamma stödgrupper och Rabitteamen. Förslaget syftar till att förenkla regelverket men innebär inte någon praktisk ändring i utplaceringen av gränskontrollanter.

Vi kan i princip acceptera LIBE-utskottets förslag om en sammanslagning av de gemensamma stödgrupperna och Rabitteamen under ett nytt namn. Men det har visat sig vara rättsligt komplicerat att göra den sammanslagningen i Frontexförordningen. Vi får se om institutionernas rättstjänster kan presentera en gemensam lösning på det.

Om man hittar ett sätt att gå vidare med en sammanslagning föredrar vi dock att man tar ordförandeskapets namnförslag Frontex Border Guard Pool framför LIBE-utskottets förslag att kalla det för ett Guard System. Vi tycker att ordförandeskapets förslag bättre beskriver vad det handlar om. Det viktiga är ju vad gränskontrollanterna ska göra. Så länge det inte ändras jämfört med i dag är vi öppna för de flesta namnförslag. Jag har i varje fall uppfattningen att ordet styr tanken. Därför är det bra om man benämner saker med rätt begrepp, eftersom det annars kan leda fel.

Vid mötet den 9–10 juni står ändringen i Frontexförordningen på dagordningen för politisk överenskommelse. Så sent som i går kväll diskuterade Coreper vissa utestående frågor. Ordförandeskapet har därefter inte meddelat hur den politiska överenskommelsen föreslås se ut. Det är därför

omöjligt för mig att ange några detaljer, utan jag ser med spänning fram emot vad de kan tänkas presentera.

2010/11:37
8 juni

En personalpool för gemensamma operationer inrättas under ett eller annat namn. Det är ett av huvuddragen som vi tror på. Den kommer att bestå av personal som medlemsstaterna dels skickar på frivillig basis som i dag, dels sekonderar tillfälligt till Frontex. Villkoren för sekonderingen kommer att diskuteras vid mötet. Vi anser i första hand att den ska vara frivillig eller, i andra hand, att det kommer att finnas en möjlighet till vissa undantag. Frontex kommer också att få rätt att köpa och hyra gränskontrollutrustning.

Frontex kommer att få uttrycklig rätt att behandla personuppgifter när det gäller personer som misstänks vara inblandade i gränsöverskridande brottslighet som människohandel eller människosmuggling. Uppgifterna får överföras till Europol för vidare utredning av sådan brottslighet. Frontex ska vidare få behandla personuppgifter rörande personer som berörs av i byråns gemensamma återsändandeoperationer. Jag fick det sista utkastet precis innan jag kom in på sammanträdet. Det saknas något ord där på slutet, men det kanske vi kan reda ut efteråt.

På Europaparlamentets begäran ska Frontex inrätta ett rådgivande forum för grundläggande rättigheter.

Det europeiska asylstödskontoret Easo, alltså den europeiska byrån för grundläggande rättigheter, UNHCR med flera ska inbjudas att delta. Detta forum ska bistå Frontex vd och Frontex styrelse i alla frågor som gäller grundläggande rättigheter. Man ska konsultera detta forum när det gäller bland annat Frontex strategi för grundläggande rättigheter, uppförandekoder och utbildning, och jag tycker att det är bra att man faktiskt sätter detta på plats.

Det var vad jag tänkte säga i detta ärende.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Eftersom det ska beslutas om en delvis allmän inriktning, om jag har fattat det rätt, får vi väl ha ett skriftligt samråd när det finns på plats.

Anf. 48 KERSTIN HAGLÖ (S):

Herr ordförande! Då fick jag ett förtydligande i den frågan, för det var just den som jag först hade tänkt ställa, hur det rent formellt skulle gå till eftersom man ändå ska göra en

överenskommelse om förordningen. Vi har ju som justitieministern vet en avvikande mening från Socialdemokraterna.

Vi är oerhört tveksamma till att ge Frontex större operativa befogenheter. Vi har också en avvikande mening när det gäller huruvida man ska ha rätt att hyra eller köpa eget material, huruvida det ska bli obligatoriskt från medlemsstaterna att bidra med personal och så vidare.

Men då vet jag när jag ska återkomma med den avvikande meningen. Det var egentligen den frågan jag ville ställa rent formellt, alltså hur det skulle gå till, eftersom man ska uppnå en överenskommelse nu i juni 2011.

Anf. 49 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Tack, justitieministern! Jag kan skriva under på allt det som Socialdemokraterna sade; vår ståndpunkt är ju känd sedan gammalt. Vi har samma betänkligheter när det gäller att utveckla Frontex till en självständig operativ enhet, när det gäller att ge dem självständiga registerbefogenheter, materialanskaffning och också annat.

Vi tycker att det är viktigt att understryka att man utbildar Frontex personal i grundläggande asylrätt så att de har de kunskaperna. Men det kanske inte är rätt tillfälle att nu återuppväcka och lägga fram den avvikande meningen.

Jag tycker att det har varit ett problem inför det här mötet att handlingarna har kommit så enormt sent, och det åskådliggörs ju av det här med Frontexförordningen. Jag inser att problemet inte sitter i Stockholm utan säkert i Bryssel, men man kanske kan markera från svensk sida att det finns en parlamentarisk process att ta hänsyn till. Därför räcker det inte att få handlingarna två timmar före mötet.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Vi tar de avvikande meningarna i samband med det skriftliga samrådet.

Anf. 51 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Jag är jätteledsen över att vi ofta får brottas med att ärenden kommer ofullständiga och väldigt sent. Det är helt hopplöst att arbeta då, och det är också svårt att riktigt analysera vad som kommer på bordet. Det är naturligtvis svårt även för mig. Vi vet ju fortfarande inte i alla detaljer vad som kommer in utan får försöka redovisa så långt vi kan.

De synpunkter som framförs från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet är inte nya. Vår grundläggande inställning från svensk sida är dessutom att vi är väldigt försiktiga med att ge självständiga uppgifter till Frontex och till gränsbevakning, för vi tycker att det är en medlemsstatsuppgift.

Vi har ändå tolkat eller bedömt att sammanslagningen av de här två aktiviteterna eller verksamheterna är mer en organisatorisk fråga som vi inte tycker ger så mycket mer, eller någon ökad volym i verksamheten, men däremot har samordningsfördelar, kan man säga. Det kan vi acceptera. Det är det som gör att jag påpekar det här med namnet. Jag tycker att man ska vara väldigt noga med vad man kallar saker, för det påverkar vad man har för inställning till det som ska åstadkommas.

Sedan är det möjligt att det inte kommer mer än det jag kan redovisa nu. Det kan jag dock inte bedöma i dagsläget, utan det som föreligger är vad vi kan redovisa här och nu. Från regeringens sida är vi alltså – utifrån att det inte dyker upp några väldigt märkliga nyheter – beredda att acceptera de förslag som vi har sett så här långt. Men som sagt, osäkerhet råder i hur det ser ut i den här saken.

När det gäller hyra av viss utrustning och annat är Frontex stora problem, ska man veta, att alla tycker att det är så otroligt viktigt och en del tycker att det är väldigt viktigt att Frontex agerar vid olika gränser. Frontex lever på frivilliga bidrag och annat, och det är en väldig energi när det gäller att skicka över enkla och billiga saker.

Men rätt vad det är behöver man andra saker för att mer seriöst hantera gränsadministrationen. Där står de då, och det är klart att det då kan vara klokt och praktiskt att man åtminstone kan hyra in de attiraljer som ingen givare vill vara vänlig att tillhandahålla. Det kan jag tycka är en rent praktisk åtgärd. Det viktiga är att Frontex har en förordning och ett regelverk som verkligen sätter ramar och gränser för vad de ska arbeta med.

Jag tycker att det är positivt med forumet där man tar på stort allvar den grannliga uppgiften att hela tiden försäkra sig om att aktiviteter sker utifrån de grundläggande medborgerliga rättigheter som medborgare ska ha. Det är en styrka att man kopplar på detta.

Anf. 52 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Jag skulle bara vilja passa på att delge Sverigedemokraternas synpunkter i den här frågan.

Vi anser att det är bra som det är i dag, att man lånar ihop personal och utrustning. Vi vill inte medverka till att det ska bli en överstatlig myndighet där man till exempel kontrollerar EU:s gränser.

Anf. 53 KERSTIN HAGLÖ (S):

Herr ordförande! Jag finner det ytterst märkligt att man vill gå vidare så här hastigt i denna fråga när man inte ens har gjort en ordentlig utvärdering av Frontex.

Min fråga till justitieministern är: Ska jag alltså tolka det som att den svenska ståndpunkten från regeringen är att det ska bli obligatoriskt att bidra med personal till Frontex, att de ska ges rätt att hyra eller köpa in eget material och att medlemmarna ska ställa material till förfogande inom 30 dagar?

Ska jag tolka det som att det är regeringens ståndpunkt?

Anf. 54 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Det är möjligt att jag var otydlig, men jag var väldigt tydlig i min ambition i varje fall.

Vår ståndpunkt är att det ska vara frivillighet som är grunden för det hela, och det måste vara huvudlinjen att det är frivillighet när det gäller att bidra med insatser till Frontex. Det är den svenska ståndpunkten. Det är ganska självklart. Jag trodde faktiskt att jag hade med det i underlaget.

Däremot kan vi tänka oss en sammanslagning av Rabitteamen och den andra verksamheten för att uppnå samordningsfördelar.

Sedan tycker jag att utvärdering är oerhört viktigt i alla sammanhang, men att säga att det här kommer plötsligt? Man behöver inte åka långt från Sveriges gränser för att se vilka mänskliga katastrofer som pågår hela tiden. Vi har en stor oroshärd i Nordafrika som hela tiden tangerar systemet, och vi riskerar en sommar som kanske är mer problematisk än tidigare till och med.

Det är klart att när man ser de brister som finns vid gränsstationer i Grekland och på många andra håll, när man ser hur folk har det i olika övernattningsporten på Malta och var det nu kan vara, då tycker jag att det är anständigt att försöka

se till att man får på plats medarbetare och aktivitet som kan bringa viss ordning i detta. Det försöker vi göra. Visst kan man säga att vi först ska utvärdera, men det kommer tusentals människor. De drunknar i Medelhavet! Det är klart att vi måste kunna agera även före en utvärdering.

I fråga om att det kommer plötsligt – ja, tyvärr gör krig ofta det och också den här typen av flyktingströmmar. Vi måste vara noga med kvalitet, och vi måste kontinuerligt utvärdera den här verksamheten, men för mig är det alldeles självklart att medlemsstaterna måste göra vad som är möjligt för att anständigheten ska klaras av vid de krissituationer som faktiskt uppstår av och till.

Frontex ska bidra till att hjälpa medlemsstater som ibland tyvärr går på knäna i detta och skapar problem. I det sammanhanget tycker jag kanske att plötsligheten är ett mindre bekymmer, även om det är olyckligt. Men vi rår inte över när folkströmmarna tar sig över gränserna och när människor väldigt snabbt behöver få ett besked om vadan och varthän i det korta perspektivet.

Anf. 55 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Jag vill bara påpeka att ett förslag som det vi har lagt fram om att utbilda Frontex personal mer i asylrätt har i syfte just att ha ett värdigt flyktingmottagande. Det är själva bakgrunden till att vi har lagt fram det förslaget.

Sedan menar jag att en utvärdering inte står i motsatsställning till att lösa de praktiska problemen.

Anf. 56 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar på det sättet att vi inte kan fatta beslut här och nu men att den här diskussionen har varit värdefull som bakgrund för det skriftliga samråd som vi förutser.

Skulle det inte bli någonting över huvud taget får ministern agera på parlamentariskt ansvar på plats.

Anf. 57 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Absolut, och vi kommer naturligtvis att försöka kommunicera på vanligt vis. Det är viktigt att ni får besked när vi får veta något. Det är en del frågor som är helt utestående, där vi inte har fått svar. Därför är det absolut rimligt att vi gör på det sättet.

Anf. 58 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till punkt 6 om den operativa förvaltningen av stora IT-system. Det är en beslutspunkt.

Anf. 59 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Jag har vid flera tillfällen gett information om förslaget att inrätta en IT-byrå inom RIF-området, och jag vill hänvisa till det skriftliga materialet när det gäller detaljerna i den föreslagna förordningen.

Vi behandlade den här frågan senast på RIF-rådet i april, och då godkände vi ett kompromissförslag som ordförandeskapet skulle använda i slutförhandlingarna med kommissionen och Europaparlamentet. Ordförandeskapets förhoppning är att så snart som möjligt kunna avsluta dessa förhandlingar.

Europaparlamentets sista krav är att beslutet om sätet för byrån ska ingå i själva förordningstexten i stället för i ett separat beslut, vilket skulle medföra att parlamentet blir medbeslutande även i placeringsfrågan. I övrigt har Europaparlamentet godkänt den kompromisstext som rådet har presenterat.

Jag gör bedömningen att våra huvudsakliga målsättningar i förhandlingsarbetet har uppnåtts och att vi kan acceptera den föreslagna kompromisstexten. Det gäller även parlamentets krav om placering av byråns säte.

Om det vid rådsmötet blir fråga om att politiskt anta en slutlig förordningstext om inrättande av IT-byrå kommer vi alltså att kunna stödja det, förutsatt att man inte kommer med några väsentliga förändringar utöver det som ligger som kompromissförslag på bordet just nu.

Anf. 60 JONAS SJÖSTEDT (V):

Det har funnits en kritik inte minst mot Schengenregistren och Eurodac som har någon sorts rättssäkerhetsutgångspunkt. Nu behandlas inte det i det här ärendet, men om man tänker sig att det finns en gemensam styrning av detta, kommer det att påverka möjligheterna att samköra uppgifter i de olika registren på något sätt?

Anf. 61 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Nej, den byrå vi pratar om nu handlar mer om den tekniska hanteringen av det hela. Det har visat sig i ett antal ärenden att kommissionen inte är särskilt kunnig eller rätt

instans för att hantera det mer tekniska och göra tekniska upphandlingar för att systemen ska fungera väl. Det har gjort att vi har haft ett antal bekymmer med SIS II och annat som vi inte borde ha haft.

Det är bakgrunden till att man ville göra en mer förvaltningsadministrativ och tekniskt inriktad byrå som svarade för detta. Problemet var, för er som kan ärendet, att man började diskutera om det skulle vara i Frankrike eller i Estland, och sedan har det farit fram och tillbaka, lite grann som vanligt.

Men det är inte något problem i de här delarna. Innehållet i all sådan här verksamhet och de svåra avvägningar som ofta finns rörande vad man ska kunna dela med sig av och hur det ska fungera måste vi fatta andra beslut om. Det här handlar om den praktiska hanteringen av IT-systemen. Om vi kunde få det mer professionellt skött skulle mycket vara vunnet.

Anf. 62 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Ordförande! Den här byrån kommer att komma till stånd, och det kan väl finnas en viss nytta med SIS, VIS och Eurodac i det här. Jag vill därför bara säga att vi ställer oss bakom regeringens förslag och att det ska vara kostnadsfritt, effektivt och med hyfsad respekt för integriteten.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar med att det under punkt 6 finns stöd för regeringens position.

Punkt 7 gäller direktiv om angrepp mot informationssystem. Det är en beslutspunkt.

Anf. 64 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr ordförande! Sedan förra rådsmötet har förhandlingarna löpt väl och det har uppnåtts konkreta resultat i de utestående delarna. Förslaget till direktiv om angrepp mot informationssystem ska nu tas upp för en allmän inriktning.

Syftet med direktivet är att skapa en mer heltäckande strafflagstiftning för att bekämpa angrepp mot informationssystem. Flera av de punkter som vi har haft uppe under förhandlingarnas gång är nu tillgodosedda. Det gäller till exempel frågan om undantag för ringa brott, straffskalan för normalbrott och bestämmelsen om domsrätt. Även regleringen

om informationsutbyte och statistik har fått en godtagbar utformning.

En bestämmelse som har diskuterats ingående är artikel 7 om missbruk av till exempel datorprogram och lösenord. Under förhandlingarna har den fått en mer begränsad räckvidd än enligt kommissionens ursprungliga förslag. Efter invändningar från flera länder, däribland Sverige, omfattar den till exempel inte längre ett krav på att kriminalisera innehav. Den slutliga analysen har inte gjorts, men bedömningen görs att den svenska bestämmelsen om förberedelse och medverkan till brott torde kunna motsvara åtagandet.

Sammanfattningsvis kan Sverige ställa sig bakom förhandlingsresultatet och vi är beredda att godkänna förslaget till allmän inriktning.

I övrigt hänvisar jag till det skriftliga materialet.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 7.

Punkt 8 gäller direktiv om en europeisk utredningsorder.

Anf. 66 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Direktivet om en europeisk utredningsorder kommer att skapa bättre förutsättningar för åklagare och domare i EU att samarbeta under brottsutredningar och rättegångar. Till exempel införs tidsfrister för att verkställa en utredningsåtgärd. Det har varit en brist i dagens system att det har kunnat ta väldigt lång tid att få hjälp från en annan stat.

Vidare innehåller direktivet ett enhetligt formulär som man ska använda. Det gör det lättare för domare och åklagare att snabbt och enkelt få åtgärderna vidtagna utomlands. Ett krav på direktkontakt gör också samarbetet enklare.

Tanken är nu att medlemsstaterna vid rådets möte ska nå en överenskommelse om de första 18 artiklarna i direktivet. Sedan kommer förhandlingarna att fortsätta i arbetsgruppen när det gäller direktivet i övrigt.

En fråga som har varit väldigt viktig för Sverige är att direktivet inte får komma i konflikt med våra grundlagsskyddade fri- och rättigheter, främst regleringen i tryckfrihetsförordning och yttrandefrihetsgrundlag. Sverige har som krav för att vara medförslagsställare haft att det ska finnas en reglering som innebär att medlemsstaterna inte ska behöva

vidta några åtgärder i strid mot landets konstitutionella regler om föreningsfrihet, tryck- och yttrandefrihet.

2010/11:37

8 juni

Som ni nog kommer ihåg togs den regleringen bort eftersom den inte fick tillräckligt med stöd. Sedan dess har vi lagt ned ett omfattande arbete på alla nivåer för att i stället få en uttrycklig vägransgrund i direktivet som innebär att man får vägra att verkställa en utredningsorder om det skulle strida mot pressfrihet och yttrandefrihet i andra medier.

Av olika anledningar har en sådan vägransgrund mött väldigt starkt motstånd. Därför är jag rätt glad över att kunna konstatera att vi nu har fått en sådan vägransgrund med i direktivet. Det är fortfarande några medlemsstater som inte stöttar det här. Jag kommer därför att vid rådsmötet noga bevaka den här frågan och försäkra mig om att vägransgrunden får stå kvar i direktivet. Detta kommer med stor sannolikhet att dyka upp igen.

Medlemsstaterna har ytterligare några frågor att enas om. Det gäller till exempel hur kostnaderna för att verkställa en utredningsåtgärd ska fördelas i de fall kostnaderna blir exceptionellt höga. Det gäller också hur man i detalj ska reglera möjligheten att överklaga olika beslut. När det gäller de frågorna hänvisar jag till det skriftliga materialet.

Sammanfattningsvis tycker jag att förhandlingarna i mycket har gått vår väg. Jag tycker att vi kan stödja ordförandeskapets strävan att nå en överenskommelse i nu aktuella delar förutsatt att vår vägransgrund och en del annat faktiskt finns på plats.

Anf. 67 JONAS SJÖSTEDT (V):

När det gäller tryck- och yttrandefrihetsfrågorna tycker jag att det är en mycket viktig framgång att ha fått en sådan vägransgrund. För oss är det ett absolut villkor för att inte rösta emot hela direktivet att det finns en kristallklar sådan vägransgrund. Jag hoppas att vi kan vara överens om det.

Sedan är det lite mer problematiskt med de andra vägransgrunderna, hur vida de är eller inte är. Den diskussionen har vi haft tidigare. Vår ståndpunkt är att svensk polis inte ska tvingas utreda sådant som inte är brottsligt i Sverige.

Vi har förut diskuterat till exempel abortlagstiftning, som är annorlunda i Polen än i Sverige. Vi har diskuterat att man i de baltiska länderna har diskuterat och jag tror också genomfört olika former av restriktioner för att propagera för

homosexuell livsstil, något som naturligtvis vore helt främmande att utreda för svensk polis.

Det finns en risk om vägransgrunderna inte är vida nog att svensk polis tvingas utreda sådant som inte är brottsligt här. För oss är det inte acceptabelt. Vi menar att om det är så ska Sverige rösta nej till förslaget om utredningsorder.

Det är vår avvikande mening.

Anf. 68 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Den utgångspunkt som vi har är ju att vi – tillsammans med en majoritet av medlemsstater, vill jag säga – ska utveckla det här samarbetet och inte tvärtom. En lösning där man i alla lägen ska kunna tillämpa sina egna regler går stick i stäv med den ömsesidiga respekten för varandras olika rättssystem.

Det finns också en annan sida av myntet. Vi vill ju att de beslut som vi skickar över till en annan stat ska kunna erkännas och verkställas och inte ifrågasättas. Att andra länder i någon mån kan vara annorlunda än Sverige gör ju inte att vi inte är annorlunda i andras ögon. Det är lite givande och tagande.

Det kommer fortfarande att finnas ett krav på dubbel straffbarhet när det gäller mer ingripande tvångsåtgärder. Det gäller dock inte för de så kallade listbrotten, de som blir listade i särskild ordning.

Det finns också en generell vägransgrund i direktivet om att man får vägra att verkställa en utredningsåtgärd om den skulle strida mot vissa privilegier. Det finns ingen gemensam EU-definition av vad som menas med begreppet privilegier utan varje medlemsstat får själv avgöra hur man ska tolka det. I skäl 12b står till exempel att det kan inkludera den tystnadsplikt som gäller för sjukvårdspersonal. Det innebär att vi till exempel kan vägra att hålla ett förhör med en läkare eller en sjuksköterska. Det finns en del sådana saker.

Det här är en fråga som har varit besvärlig, men vi har bedömt att det inte kommer att vara särskilt troligt att vi får den typen av bekymmer. Vi tycker att vi klarar hem det mesta. För tyngre tvångsåtgärder kommer vi, som sagt, inte att behöva gå i strid med det som är viktiga frågor där.

Anf. 69 JONAS SJÖSTEDT (V):

2010/11:37

8 juni

Jag beklagar, men jag är inte nöjd med det här. Det finns ju åtgärder innan de tyngre tvångsåtgärderna som man kan tvingas vidta. Min konkreta fråga är: Skulle förslaget som det nu ligger kunna innebära att om polsk polis begär att svensk polis ska förhöra en kvinna som har gjort abort, som är olagligt i Polen, kan svensk polis tvingas göra det? Kan det innebära det?

Om det är förbjudet i ett annat land att propagera för homosexuell livsstil och någon har en webbsida i Sverige där man gör det riktat mot det landet, kan den polisen då begära att svensk polis utreder det? Det måste vi ha absolut svar på.

Anf. 70 MARIA FERM (MP):

Herr ordförande! Jag vill instämma i Vänsterpartiets avvikande mening och också lyfta fram några farhågor som vi har haft, nämligen om Sverige för någonting som här kanske bara skulle räknas som ett bötesbrott, och därmed inte ge tillåtelse exempelvis till hemliga tvångsmedel, genom denna utredningsorder skulle kunna tvingas att använda mer ingripande åtgärder än vad vi skulle ha gjort i annat fall?

Anf. 71 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Först och främst vill jag svara på den typ av frågor som Jonas Sjöstedt ställer: Skulle man tvingas utreda? Tyvärr är det så att det teoretiskt sett gäller redan i dag. Teoretiskt sett är det redan i dag så att svensk polis kan behöva utreda saker. Det har aldrig inträffat, vad jag vet, men teoretiskt är det så. Det förändras inte med detta.

Däremot finns det nu en del undantag eller vägransgrunder som inte har funnits tidigare. Det är naturligtvis viktigt.

Det andra som jag vill säga om detta är att det grundläggande inom EU i dag är att man också har tagit ställning till en rad grundläggande fri- och rättigheter som inkluderar en del av det som ifrågasätts här. Det kan på många goda grunder sägas att det ska mycket till för att man ska driva en sådan process. Men redan i dag kan man alltså ta i beslag, göra husrannsakan och sådant i den typen av frågor. Det ändras inte med detta.

När det sedan gäller om man skulle behöva vidta mer ingripande åtgärder vill jag svara: Nej, Sverige kan aldrig tvingas att vidta andra åtgärder än den typ av åtgärder som vi

skulle göra i egen sak. Vi kan få en begäran om att förhöra någon på grundval av att det finns en misstanke och så vidare, men andra kan aldrig tala om hur vi ska göra det. Det är vi själva som bestämmer över den typen av instrument så att säga. Det är inte det man bestämmer.

Syftet med direktivet och den här möjligheten är ju att skynda på brottsutredningar och ärenden där vi har ett gränsoverskridande och att vi i stället för en lång pappersexercis och administration ska ha tidsfrister och regelverk som gör att man kan be en annan stats myndigheter att vidta en del av åtgärderna. Det kan naturligtvis också innebära att man slipper skicka brev och be att någon ska resa till ett land. Man hjälper varandra. På det sättet förkortar vi handläggningstiderna och får bättre underlag. Det är det som är grundregeln.

Det är som sagt inte så att det här innebär mer ingripande åtgärder. Systemet blir effektivare, så är det. Däremot ändrar man inte den teoretiska grunden. Och vi kan inte bli tvingade att vidta mer ingripande åtgärder än de vi själva skulle ha valt.

Anf. 72 KARL SIGFRID (M):

Det är glädjande att arbetet med att skydda yttrandefriheten har gett resultat. Man får se det som den tyngsta aspekten i det som vi har haft diskussioner om i konstitutionsutskottet.

Jag har en kontrollfråga: Ska man tolka läget nu så att det är mer sannolikt att de skrivningar som Sverige har fått in kommer att få stå kvar än att de länder som vill det skulle lyckas ta bort dem?

Anf. 73 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Svaret är ja.

Anf. 74 KERSTIN HAGLÖ (S):

Herr ordförande! Jag vill bara säga från Socialdemokraternas sida att vi har haft vissa tveksamheter kring var vi hamnar när det gäller vägransgrund. Jag vill därför här och nu flagga för att vi kanske återkommer med en avvikande mening.

Anf. 75 JONAS SJÖSTEDT (V):

Det gäller en sakupplysning. Är det inte så att vägransgrunderna ligger i de artiklar som man nu kommer att göra en politisk överenskommelse om? Det är nu man bestämmer

Anf. 76 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Meningen är att rådet nu ska fatta beslut. Vi har kommit så långt i förhandlingarna att fakta nu ligger på bordet. Det är det vi tar ställning till. Där har vi lyckats få hem den vägransgrund som vi ville ha. Jag försökte säga att jag inte vågar utesluta att någon kommer att bråka, för det har varit besvärligt att få igenom detta för att skydda grundläggande rättigheter i Sverige när det gäller tryckfrihet och yttrandefrihet, vilket har varit alldeles fundamentalt. Det har vi varit helt överens om. Det ligger kvar, men i övrigt kommer vi att behöva fatta beslut om detta.

Jonas Sjöstedt och jag har tidigare diskuterat att man kan få in ärenden som känns främmande för oss och så vidare. Det är ju risken med det ömsesidiga erkännande som ligger i hela samarbetet på RIF-området. Men med det arbete som vi har gjort, dels att det finns ytterligare några vägransgrunder, dels det grundläggande arbete som nu bedrivs för att lägga de grundläggande fri- och rättigheterna som bas för EU-arbetet, känner jag mig i vart fall tämligen trygg med att vi slipper det.

Det är långt ifrån den känsla jag hade av det som kunnat leda helt fel när det till exempel gällde möjligheterna att tvinga oss att inte erkänna en skilsmässa. Jag har inte varit främmande för att sätta ned foten i det avseendet, men i det här fallet tycker jag att fördelarna med att faktiskt få ett bättre samarbete när det gäller underlag för brottsutredningar och annat överväger. Och jag ser inga stora risker nu när vi fått in skyddet för yttrande- och tryckfriheten som är helt fundamentalt för oss.

Jag vet inte om Marie Skåninger möjligen vill komplettera det som jag har sagt så att vi får allt på bordet.

Anf. 77 Kanslirådet MARIE SKÅNINGER:

Jag tänkte främst på den fråga Jonas Sjöstedt tog upp om sexuell läggning. Det finns i skäl 17 i direktivet. Där står det tydligt att ingenting i direktivet får tolkas som att man inte får lov att vägra att verkställa en utredningsorder om det utifrån objektiva faktorer finns skäl att tro att det begärs på grund av en persons sexuella läggning, religion, politiska

åsikter och så vidare. Man kan absolut vägra i de situationer som du tog upp.

Anf. 78 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ursäkta att jag går in i detaljerna nu. Det är gott och väl; det är en viktig skrivning. Men säg att det är en heterosexuell person som pläderar för en homosexuell livsstil, vilket är förbjudet enligt lagstiftningen i ett land. Då hjälper väl inte det där?

Anf. 79 ORDFÖRANDEN:

Vi kanske kan ta det i justitieutskottet.

Anf. 80 Kanslirådet MARIE SKÅNINGER:

Det är möjligt att man skulle kunna få in det under politisk åsikt. Det är ju en politisk åsikt man kan ha rätt att uttrycka stöd för.

Anf. 81 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Låt mig säga så här: Det går att vända och vrida på allt det här. Det är en viktig fråga. Jag tror att Jonas Sjöstedt säkert kan få ihop till någon frågeställning där man teoretiskt kan säga att det finns ett problem.

Vår allmänna bedömning, när vi har försökt tryckprova förslaget, är ändå att den typ av frågor som vi kan behöva hantera är rimliga och i enlighet med vad vi i allmänhet i svensk rätt tycker är rimligt. Jag har svårt att se ärenden av någon mer knepig sort som inte skulle så att säga skyddas eller där det inte finns utrymme för oss att vägra.

Jag tycker nog att det är ganska heltäckande. Sedan kan vi använda ord och se hur man ska väga det, men det kan ju jurister tvista om i 10–15 år innan de kommer fram till det. Det tror jag inte att man löser. Men vi har ett problem i dag, och det är att vi håller på med administration och byråkrati under väldigt lång tid och försenar viktiga brottsutredningar. Innehållsmässigt är det väldigt få saker som förändras av detta, utan det är ett sätt att bygga en bro i stället för att tvingas att åka med flotte över en ganska ordentlig kanal. Det är skillnaden.

Anf. 82 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att vi därmed avrundar. Jag försöker sammanfatta på följande sätt: Det finns en gemensam avvikande mening

från Miljöpartiet och Vänsterpartiet som ungefär går ut på att de två partierna menar att svensk polis inte ska utreda något som inte är brottsligt i Sverige. I övrigt finns det stöd för regeringens position under punkt 8.

Vi går vidare till punkt 9.

Anf. 83 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Då kommer en annan intressant frågeställning, som inte är så enkel. Ordförandeskapet har presenterat ett förslag till politiska riktlinjer om förordningen om arv som ska diskuteras och godkännas vid det här rådmötet. Syftet är att nå en politisk överenskommelse om viss inriktning för det fortsatta förhandlingsarbetet.

I sitt förslag till politiska riktlinjer har ordförandeskapet tagit upp ett antal frågeställningar. Det rör bland annat förhållandet mellan arvsrätt och sakrätt, hemvist som anknyttande faktor vid bestämmande av behörighet och den tillämpliga lagen på arvet, dödsboförvaltning samt frågeställningar angående officiella handlingar och det europeiska arvsintyget.

Vi kan i princip stödja förslaget till politiska riktlinjer, men det finns ett par för oss särskilt viktiga frågeställningar som vi bör beakta i de fortsatta diskussionerna.

Den första viktiga frågan gäller den tillämpliga lagens räckvidd och dödsboförvaltning. Under förhandlingarna har Sverige pekat på svårigheterna att tillämpa utländsk rätt när det gäller frågor om förvaltning av dödsbon i Sverige. Vi skulle gärna se en lösning i förordningen som liknar de bestämmelser som Sverige har i dag. Det skulle innebära att förfarandet vid boutredning, bodelning och arvsskifte beträffande egendom efter en avliden med hemvist här skulle kunna ske enligt ärvdabalken. När det däremot gäller de materiella frågorna, bland annat vem som har rätt till arv och vem som ärver vad, kan det klaras av att bli styrt av utländsk lag.

Enligt de föreslagna politiska riktlinjerna ska den enligt förordningen tillämpliga lagen tillämpas på i princip alla frågor som omfattas av förordningen, det vill säga både på förfarandet och på de materiella arvsreglerna. Vi anser att det emellertid är viktigt att den framtida förordningen ger en möjlighet till undantag för länder som, likt Sverige, vill kunna tillämpa sina egna förfaranderegler i alla arvsärenden

2010/11:37

8 juni

som man handlägger. Vi välkomnar därför att förslaget till politiska riktlinjer i den här delen anger att ytterligare överväganden behövs när det gäller möjliga undantag från huvudregeln.

Den andra, för vår del, särskilt viktiga frågan rör hemvist som anknyttande faktor. Under förhandlingarna har Sverige tillsammans med ett antal andra medlemsstater verkat för en så förutsägbar bestämmelse som möjligt när det gäller hur den tillämpliga lagen på arvet efter den avlidne ska fastställas. Det typfall som främst är aktuellt rör svenskar som på äldre dagar flyttar från Sverige till utlandet och som avlider där efter bara en kort tid. Enligt förordningsförslaget skulle det nya landets rättsregler normalt tillämpas på arvet, vilket skulle kunna bli väldigt överrumplande för många inblandade.

Förslaget till politiska riktlinjer innehåller bland annat förslag till förklarande ingressatser och en undantagsregel. För svensk del är det nödvändigt att bevaka att de politiska riktlinjerna innehåller uttalanden som möjliggör att den föreslagna undantagsregeln kan tillämpas till exempel när en från Sverige utflyttad arvlåtare haft hemvist i det nya landet en kortare tid och fortfarande har en stark anknytning till Sverige.

Jag medger att detta är något krångligt. Men med tanke på hur många människor som faktiskt flyttar utomlands och att det händer saker samt hur komplicerat detta är måste jag säga att det är oerhört viktigt att förenkla detta och göra det begripligt och förutsägbart för så många som möjligt. Det här måste vi alltså lägga ned rätt mycket kraft på.

Anf. 84 CARINA OHLSSON (S):

Herr ordförande! Tack, justitieministern, för genomgången! Jag är den första att hålla med om att det här verkligen är krångligt. Det är till och med krångligt om man ser till reglerna som gäller i det egna landet. Nu ska man också göra de här övervägandena.

Jag anser att det är viktigt att just de här två frågeställningarna lyfts upp. Hur verkar det vara inför diskussionerna om de politiska riktlinjerna? Kommer man att kunna få gehör för att ha det här som undantag? Får man gehör för de frågeställningar som justitieministern lyfter upp? Kommer det att återkomma? När tänker man fälla de avgörandena?

Ordförande! Jag har en fråga som gäller hemvistbegreppet och det som rör det. Vi har tidigare sett i olika sammanhang att man har föreslagit ganska fyrkantiga regler för att avgöra hemvist. Precis av de skäl som anförts här är det viktigt att man har möjlighet att göra en nyanserad bedömning.

Jag har en ganska konkret fråga: Tycker regeringen att de två skäl som anges i förslaget till förordning och den undantagsregeln är tillräckliga och uppfyller de krav som vi bör ställa?

Anf. 86 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Jag ska bara ge ett kort allmänt svar. Sedan tänkte jag be Sofia Jungstedt förtydliga lite grann vad gäller detaljerna.

Först till Carina Ohlsson. Ja, de här frågorna kommer att återkomma. Den politiska inställningen hos mina kolleger är ungefär den som jag har. Vi har krångliga regler här hemma, även om vi tycker att det fungerar någorlunda väl. Problemet är att folk inte stannar hemma. Det är skälet till att vi med våra respektive krångliga system ändå måste hitta någon typ av överbyggnader och samverkan, så att människor får den här typen av svåra ärenden hanterade. För det är det som inte händer i dag, eller det blir väldigt konstigt.

Vi uppfinner inte något nytt och komplicerat, utan snarare kommer vi från väldigt komplicerade förhållanden och ska försöka hitta sätt att mötas. Jag skulle vilja säga att vi kommer att återkomma i de flesta frågor när det gäller detaljer, och jag tror att det är många som lägger upp olika perspektiv och frågeställningar.

Det finns något som är uppenbart och som jag har fått klart för mig. Vi är rätt ensamma i Norden, kan man säga, om det här med dödsbon och bouppteckningar och den ordning som vi har. Det fungerar bra, tycker vi, men när man ska förklara det för kolleger förstår de ingenting, för de har inte sådant. Vi möts alltså från väldigt olika håll.

Sedan gällde det hemvistbegreppet. Ja, fyrkantighet är vanligt. Det är helt riktigt. Nej, helt nöjda kommer vi nog aldrig att bli. Men Sofia Jungstedt kanske kan förklara det lite mer ingående.

Anf. 87 Rättssakkunniga SOFIA JUNGSTEDT:

När det gäller Carina Ohlssons fråga kan jag säga att de politiska riktlinjerna bara är en överenskommelse om en inriktning på det fortsatta förhandlingsarbetet. Det som de politiska riktlinjerna tar upp och som man ska godkänna och diskutera vid RIF-rådet är egentligen bara en möjlighet att fortsätta att diskutera att man ska kunna ha ett undantag. Det stänger så att säga inte dörren för den svenska ståndpunkten. Men vi har ganska långt kvar när det gäller förhandlingarna, eftersom det finns delade meningar mellan de olika länderna.

Det man kan säga är att det är väldigt komplexa frågeställningar. Man har diskuterat förslaget till förordning i ungefär ett och ett halvt år, och vi har fortfarande egentligen inte kommit ned till artikeltexter. Fortfarande gäller det de politiska riktlinjerna. Det är alltså inte nu man ska bestämma om det ska finnas ett undantag eller inte, utan det finns i alla fall en möjlighet att i det fortsatta arbetet diskutera ett undantag.

När det gäller nästa fråga om hemvistbegreppet kan jag säga att vi har verkat för att man i de politiska riktlinjerna inte ska slå fast i sten hur ingressatserna ska se ut. Det har vi också fått gehör för, för nu står det "någonting i stil med". Det är det som de politiska riktlinjerna säger.

Det som vi från svensk sida inte har varit så förtjusta i är att man ska slå fast ingressatserna innan man har en färdig artikeltext. Det har vi inte, för det är inte på den nivå vi nu diskuterar, utan nu diskuterar vi bara de politiska riktlinjerna. Därför har vi fått gehör för den svenska ståndpunkten att man ska vara mjukare i sina skrivningar. Det gäller också undantagsregeln, som Sverige har verkat för tillsammans med flera andra medlemsstater. Man vill öppna just för en undantagsregel. Där har vi fått in skrivningar som ligger i linje med våra önskemål. Det handlar om att man ska förklara när den ska tillämpas och att det är en undantagsregel. Men där talar vi egentligen inte heller om några skrivningar som slås fast i sten, utan det är bara en inriktning.

Anf. 88 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 9.

Punkt 10 handlar om en officiell tidning. Det brukar vara en kortfattad fråga.

Anf. 89 Justitieminister BEATRICE ASK (M):
Vi stöder förslaget till förordning och hänvisar till det skriftliga.

2010/11:37
8 juni

Anf. 90 ORDFÖRANDEN:
Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 10.
Punkt 11 handlar om brottsofferpaket.

Anf. 91 Justitieminister BEATRICE ASK (M):
Kommissionen lade den 18 maj fram ett åtgärds paket för att stärka brottsoffers rättigheter i EU. Paketet består av tre delar, ett meddelande om stärkta rättigheter för brottsoffer inom EU, ett förslag till direktiv om miniminormer för brottsoffer och ett förslag till förordning om ömsesidigt erkännande av skyddsåtgärder i civilrättsliga förfaranden.
Vid rådsmötet förväntas inte någon diskussion utan endast en presentation av paketet. Jag vill ändå till er säga att jag välkomnar att kommissionen har tagit fram ett brottsofferpaket och den ambition som man har anlagt i initiativet.
Arbetet för att stärka rättigheterna för brottsoffer i EU är en viktig fråga där Sverige har drivit på under väldigt lång tid, och äntligen börjar det hända någonting.
Jag tycker att det är särskilt positivt att kommissionen genom paketet försöker ta ett samlat grepp utifrån olika aspekter av brottsoffers rättigheter. Särskilt välkomnar jag jämställdhetsperspektivet, som finns i det här materialet. Det gör att framtida åtgärder när det gäller förebyggande och bekämpande av våld mot kvinnor får en bättre ställning, vilket är bra.
Vi ska nu analysera paketet på regeringsnivå och se närmare på det innan vi tar ställning i frågan och kan återkomma till nämnden. Nu får vi, som sagt, en presentation, och det är väl ungefär vad det blir på mötet.

Anf. 92 ORDFÖRANDEN:
Vi tackar för informationen under punkt 11.
Vi går vidare till, om jag förstår det rätt, punkt 15, EU:s strategi för kampen mot terrorism.

Anf. 93 Justitieminister BEATRICE ASK (M):
EU:s samordnare mot terrorism presenterar varje år ett diskussionspapper med sina förslag och idéer om hur arbetet

mot terrorism kan drivas vidare. Grunden för detta arbete är fastlagd i riktlinjerna för EU-strategin och i EU:s handlingsplan mot terrorism.

I den här upplagan av diskussionspapper tar samordnaren fasta på utmaningar inför framtiden som han bedömer som angelägna. Det är för det första förebyggande arbete, för det andra transportsäkerhet, för det tredje fördjupat samarbete med säkerhetssektorn och säkerhetsindustrin och för det fjärde kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära frågor.

Från svensk sida tycker vi att valet av prioriteringar är relevant och korrekt. Som exempel på interna åtgärder nämns behovet av en bättre säkerhet för gods- och tågtrafik, vilket även ingick i förra diskussionspapperet 2010. Som ett exempel på förebyggande externa åtgärder pekar samordnaren på att det behövs en närmare dialog med vissa utpekade regioner, nämligen Afghanistan, Pakistan, Afrikas horn och Sahel-regionen i Västafrika i nu nämnd ordning.

Rent allmänt stöder Sverige arbetet inom EU mot terrorism, och alla åtgärder i kampen mot terrorism måste naturligtvis ske i enlighet med de mänskliga rättigheterna och principerna för en demokratisk rättsstat. Vi stöder även samordnarens arbete, och grundinställningen till det här diskussionsunderlaget är positiv. Rådsmötet är främst ett tillfälle för information och allmän debatt i de här frågorna, och vi har inga erinringar mot det som har lagts fram.

Anf. 94 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Tack till ministern! Jag tycker att det här dokumentet har en märklig slagsida; det är nästan lite tendentiöst när man läser hur det börjar. Den vanligaste formen av politiskt motiverat våld i EU är separatism, med korsikanska och baskiska separatister som begår olika former av våldsdåd som naturligtvis är helt oförsvarbara. Det nämns inte i det här dokumentet över huvud taget, utan här ligger allt fokus på Mellanöstern och islamism. De finns som ett problem och ska bekämpas, men någon sorts balans tycker jag att det är rimligt att man har i den här diskussionen.

Det har varit en, som jag tycker, väldigt glädjande utveckling i och med att ETA har förklarat att man ska lägga ned sina väpnade angrepp i Baskien. Det var ett parti som man kan säga är ETA närstående, det heter Bildu, som blev invalt i det baskiska parlamentet. Det finns en tydlig möjlig-

het att man i Baskien ska gå mot någon sorts nordirländsk process. I fallet Nordirland var ju EU med och backade upp fredsprocessen ganska aktivt. Man hade speciella program för Nordirland för att långsiktigt motverka grunderna för den formen av politiskt våld.

Det nämns inte med ett ord här, och det är egentligen det viktigaste som har hänt på det här området i Europa den senaste tiden. Jag tycker att det är viktigt att stödja att de når en fredlig utveckling i Baskien och att EU om man vill kan spela en positiv roll för den processen.

Sedan finns det delar i det här som Vänsterpartiet inte delar, till exempel det oreflekterade stödet till användning av PNR-uppgifter. Vi har sett till exempel hur USA förlänger lagringstiden till 15 år på PNR-uppgifterna och hur man ska bygga ut det på europeisk nivå. Vi är helt enkelt oeniga på den punkten.

Anf. 95 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

När det gäller separatisterna delar jag uppfattningen att det har hänt en del på området och att det finns möjligheter. Men det är en fråga som anses vara väldigt nationell, och ett nationellt ansvar fortfarande. Det kan det ju vara, men EU kan säkert spela en roll.

När man tittar på det underlag som finns kan jag hålla med om att det inte är heltäckande i alla delar utan är nischat. Men om inte samordnaren i sin årliga rapport väljer att peka ut några frågeställningar som man särskilt vill arbeta med är risken stor att väldigt lite blir gjort. Det är ingen tvekan om att förebyggande insatser är centralt och att vi behöver se på säkerheten när det gäller gods- och persontransporter, för det är där många oskyldiga människor drabbas av den typ av aktiviteter som har förekommit i Europa. Jag tycker väl att samordnaren är ursäktad i den meningen.

Anf. 96 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar på det sättet att det finns stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta diskussionerna under punkt 15.

Vi går till punkt 16 om skyddet för flygfrakt.

Anf. 97 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Det har funnits en särskilt sammankallad högnivågrupp som har tagit fram en rapport med förslag till åtgärder för att

stärka skyddet för fraktflyget mot terroristattacker. Den presenterades den 2 december 2010, och åtgärderna handlar bland annat om informationsutbyte mellan myndigheter, EU-kriterier för att bedöma tredjeländers flygplatsers säkerhetsrisker och förbättra inspektionen av gällande säkerhetsåtgärder för flygfrakt.

Kommissionen ska vid detta möte informera om hur det arbetet fortskrider. Medlemsstaterna förväntas inte presentera några egna ståndpunkter.

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går till punkt 17, Kampen mot organiserad brottslighet. Där har det kommit mer dokument sent i processen.

Anf. 99 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Det här är en falsk B-punkt som knappast kommer att föranleda någon diskussion, så jag hänvisar till det skriftliga materialet.

Anf. 100 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 17.

Vi går till punkt 18, som jag tycker att vi hanterar tillsammans med punkt 19.

Anf. 101 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Jag ska börja med att säga att jag tar rådsslutsatserna om Schengenutvärderingen av Bulgarien och Rumänien i ett sammanhang, som ordföranden föreslog. Det är i det närmaste identiska förfaranden för båda länderna.

Som ni vet föregås alltid anslutningen av ett nytt Schengenland av en utvärdering av landet i fråga. Befintliga medlemsländer formerar utvärderingsteam som enligt en bestämd process bedömer kandidatlandets förmåga att tillämpa Schengenregelverket på ett korrekt sätt. Man kontrollerar på fem olika områden. Det är gränskontrollen vid yttre gräns, hur polissamarbetet fungerar, om det finns ett adekvat data-skydd, hur viseringsutfärdandet fungerar och förmågan att nyttja Schengens informationssystem.

Utvärderingen av Bulgarien och Rumänien inleddes 2007–2008, och den är nu avslutad. Teamen har konstaterat att både Bulgarien och Rumänien har förmågan att tillämpa

Schengenregelverket på ett korrekt sätt. De slutsatser som rådet föreslås anta konstaterar det och noterar vidare att de formella förutsättningarna för rådet att fatta beslut om anslutning av Bulgarien och Rumänien därmed är uppfyllda.

Men som ni säkert har noterat är anslutningen av de här två länderna inte helt problemfri, och det är därför oklart när ett sådant beslut kan komma upp på agendan. Vad som är klart är att det i varje fall inte blir vid rådsmötet denna vecka, så jag räknar inte med något förslag i den delen.

Det här är bara en beskrivning av resultatet av Schengenutvärderingen av Bulgarien och Rumänien, och det är det som är rådsslutsatserna. Därför kan vi också godkänna dem.

Anf. 102 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Vi ser ett problem med Schengen rent generellt i och med att man avskaffar gränskontrollen. Det är ett faktum. Mycket kort: Vi har en avvikande mening. Vi tycker inte att Schengen ska utvidgas mer än vad det har gjort.

Anf. 103 ORDFÖRANDEN:

För att det ska bli klart: Schengen ska inte utvidgas över huvud taget? Det är inte bara Bulgarien och Rumänien just nu?

Anf. 104 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Nej.

Anf. 105 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar så att det finns stöd för regeringens position under punkterna 18 och 19 men med avvikande mening från Sverigedemokraterna som går ut på att Schengenområdet inte bör utvidgas.

Punkt 20 gäller färdplan för att stärka brottsoffers rättigheter och skyddet av brottsoffer.

Anf. 106 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Ordförandeskapet har som komplement till kommissionens brottsofferpaket tagit initiativ till vad man kallar en färdplan för arbetet med brottsoffer och brottsoffers rättigheter. I planen listas de åtgärder som bör vidtas. Bland annat nämns det brottsofferpaket som jag nyss informerade om. Förhoppningen är att man vid rådet ska kunna anta färdplanen, vilken vi kan godkänna.

Anf. 107 ORDFÖRANDEN:

Jag finner att det finns stöd för regeringens position under punkt 20.

Punkt 21 handlar om e-juridik. Det är en informations- och eventuellt beslutspunkt.

Anf. 108 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

E-juridikprojektet har bland annat skapat en europeisk juridikportal som sedan förra sommaren finns tillgänglig på nätet. Rådet förväntas nu notera en rapport som berättar om det arbete som har utförts på området, och även här föreslås en färdplan för det fortsatta arbetet med projektet. Sverige kan ställa sig bakom förslaget till färdplan.

Anf. 109 ORDFÖRANDEN:

Är det en beslutspunkt?

Anf. 110 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Ja, det ska fattas ett beslut om att godkänna färdplanen. Det tycker vi att man kan göra.

Anf. 111 ORDFÖRANDEN:

Då finner jag att det finns stöd för regeringens position inför detta beslut under punkt 21.

Vi går vidare till punkt 22, EU:s anslutning till Europakonventionen.

Anf. 112 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Herr ordförande! Vi hoppas att vi ska få en rapport om hur förhandlingarna mellan EU och Europarådet går när det gäller anslutningen till Europakonventionen. Vi ser fram mot den rapporten. Det finns i övrigt en del beskrivet i det skriftliga materialet.

Anf. 113 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! I sak tycker jag naturligtvis att det är väldigt positivt att man ansluter sig till Europakonventionen. Dels undrar jag när det kan ske, hur lång tid det tar för EU att göra det. Dels undrar jag om alla frågetecken om möjlig rättskonkurrens är utredda. Har EU accepterat att Europakonventionen på det här området är det regelverk som gäller och att Strasbourgdomstolen kommer att vägleda även EU?

Anf. 114 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

2010/11:37

8 juni

När det kan vara färdigt för en anslutning är helt omöjligt att bedöma i dag. Har EU accepterat, är man överens om slutsatserna? Nej, det är man inte. Det finns ganska många diskussioner fortfarande, och det är ett av skälen till att jag inte kan svara på den första frågan.

Det viktiga är att förhandlingarna är i gång och att ambitionen är tydlig om vad det är som ska åstadkommas, och så får det väl ta en stund att ta sig fram dit. Det är ändå en viktig sak att vi får de grundläggande rättigheterna på plats och att det är unisont.

Anf. 115 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under punkt 22.

Punkt 23 är en falsk B-punkt. Vi beslutar i enlighet med regeringens förslag till position.

Punkt 24 har blivit en A-punkt, och det har vi redan klarat av.

Punkt 25 gäller skyddet av EU:s finansiella intressen.

Anf. 116 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Ordförande! Kommissionen lade den 26 maj fram ett meddelande om skyddet av EU:s finansiella intressen genom straffrättslig reglering och administrativa utredningar. Enligt kommissionen varierar det straffrättsliga skyddet för EU:s finansiella intressen betänkligt mellan de olika medlemsstaterna.

Vid rådsmötet förväntas kommissionen presentera meddelandet, vilket innehåller tänkbara åtgärder för ett effektivare bekämpande av brottslighet som riktar sig mot EU:s finansiella intressen.

Anf. 117 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Det finns ett intressant och oroande rättsfall som har varit uppe i EU-domstolen och som har beröring till det här. Jag tror att det var en tysk jordbrukare som hävdade att han har rätt att vara anonym, att ingen ska ha rätt att få veta att han får EU-stöd för sitt jordbruk. Det målet vann han, så i Tyskland får man inte längre lämna ut namnen på dem som får jordbruksstöd. Det handlar om 40 procent av EU:s budget, och det finns en ganska stor gråzon. Öppenhet är ett bra första steg för att komma åt det här.

Har ni gjort någon analys av det här? Tänker ni ta upp det? Föranleder det förslag om att ändra EU:s regelverk eller så?

Anf. 118 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Det speciella fallet har vi inte analyserat eller drivit särskilt. Den typen av knepigheter finns, vilket är skälet till att det utifrån finansiella intressen och olika aspekter finns anledning att syna regelverket. Det är naturligtvis helt orimligt att vi skulle få all den här verksamheten dold.

Transparens brukar vara den svenska linjen i de flesta ärenden, och det borde väl gälla också här.

Anf. 119 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen under punkt 25.

Punkt 26 är också en informationspunkt och gäller korruptionspaketet.

Anf. 120 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Jag hänvisar till de handlingar som är utdelade. Vi förväntar oss information och inte någon diskussion.

Anf. 121 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen. Vi går till punkt 27.

Anf. 122 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Kommissionen förväntas informera om den konferens som man ordnade i maj om åtgärder vad gäller försvunna barn. Bland annat nämndes den europeiska telefonlinjen för försvunna barn med nummer 116 000, som medlemsstaterna uppmanas att införa.

Regeringen har meddelat sin avsikt att hitta den lämpligaste operatören för uppdraget att hantera detta i Sverige.

I övrigt hänvisar jag till den information som ni har fått.

Anf. 123 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under punkt 27.

Vi går vidare till punkt 28, Övriga frågor, där det finns en B-punkt.

Anf. 124 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Det handlar om en presentation av projektet Police Equal Performance på begäran av Österrike. Det gäller ett fördjupat

polissamarbete i sydöstra Europa. Vi vet att en stor del av den grova organiserade brottsligheten i EU kommer från just den regionen.

2010/11:37

8 juni

Österrike kommer att presentera förslaget närmare vid mötet. Jag avser att lyssna noggrant på den informationen och se vad vi kan göra med den.

Anf. 125 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för det.

Då kommer vi till Gemensamma kommittén. Där är en del av punkterna redan avklarade, så vi ska försöka undvika dem.

Punkt 4 har jag noterat som första punkt.

Anf. 126 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

När det gäller punkt 4, SIS II, återkommer frågan. Ni känner till att man kontinuerligt ger en lägesbeskrivning av projektet vid varje rådsmöte. Det är alltså en ren informationspunkt.

Anf. 127 ORDFÖRANDEN:

Tack för det!

Övriga punkter har vi redan klarat av. Har justitieministern något att tillägga?

Anf. 128 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Det ser ut att vara många ärenden, men som ni märker är det inte så många som har substans. De som har det är däremot mycket centrala punkter, så det blir nog ett intensivt möte. Jag förutser att den mesta tiden kommer att ägnas åt de få huvudfrågor som har varit i fokus i dag.

3 § Rättsliga och inrikes frågor

Justitieminister Beatrice Ask

Statsrådet Tobias Billström

**Återrappport från möte i Europeiska unionens råd för
rättsliga och inrikes frågor den 12 maj 2011**

**Information och samråd inför möte i Europeiska union-
ens råd för rättsliga och inrikes frågor den 9–10 juni
2011**

Anf. 129 ORDFÖRANDEN:

Välkommen, Tobias Billström med medarbetare!

Finns det några A-punkter? Det gör det inte. Finns det nå-
gon återrappport av ministern från den 12 maj?

Anf. 130 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Det är trevligt att vara här.

Jag skulle gärna vilja börja min korta återrapportering för
att sätta saker lite i sitt sammanhang. Då återrapporterar jag
från RIF-rådet i Bryssel den 12 maj. Vid detta extrainsatta
råd stod återigen händelseutvecklingen i det södra grann-
skapet i fokus.

Med anledning av ett aktuellt brev från Frankrikes och
Italiens stats- och regeringschefer till Europeiska rådets ord-
förande och kommissionens avisering av kommande förslag
om möjligheten att tillfälligt och i exceptionella fall återin-
föra kontroll vid inre gräns kom diskussionen mycket att
handla om Schengensystemet och den fria rörligheten.

Jag framhöll från svensk sida att det stora behovet av hu-
manitärt bistånd i södra grannskapsregionen består och att vi
från svensk sida fortsatt måste visa solidaritet med Tunisien
och Egypten och ge vårt fulla stöd till UNHCR och IOM.

Jag underströk att vidarebosättning kan bidra till att
minska trycket på länderna i regionen och öka skyddsut-
rymmet och att det gemensamma programmet måste komma
på plats, så att vi därmed kan öka antalet platser inom Euro-
peiska unionen.

Anf. 131 ORDFÖRANDEN:

Då lägger vi återrapporten till handlingarna.

Vi går över till dagens dagordning. Först har vi punkt 13,
Meddelande från kommissionen om migration. Vi tar under-
punkterna a, b och c i ett sammanhang.

Ask nämnde med några ord.

Det handlar om inte mindre än tre meddelanden som kommissionen har antagit under våren: meddelandet om migration, som presenterades redan den 4 maj och som var utgångspunkten för det extrainsatta RIF-rådet den 12 maj, samt två ytterligare meddelanden som kom den 24 maj.

Ordförandeskapets förhoppning är att RIF-rådet ska enas om en uppsättning slutsatser som ska omfatta alla tre meddelandena, detta som ytterligare ett led i förberedelserna för Europeiska rådets möte den 24 juni.

Vi kunde i går eftermiddag sända ett utkast av nämnda rådsslutsatser till EU-nämndens kansli. De förhandlades också i Coreper i går. En första rapport säger att flertalet medlemsstater i princip kunde acceptera nuvarande textförslag och att ordförandeskapet endast kommer att införa ett fåtal mindre ändringar inför rådsmötet i morgon.

Meddelandet om migration utgår från ett helhetsperspektiv och berör de flesta frågor inom migrationsområdet, även om det tar sin utgångspunkt i den uppkomna situationen i södra Medelhavet. Kommissionen tar i meddelandet upp två nya initiativ där man avser att återkomma med förslag. Det ena rör möjligheten att suspendera viseringsfriheten för medborgare i tredjeland. Kommissionen lade den 24 maj fram ett sådant förslag.

Jag ser positivt på att förslaget har presenterats. Vi får strax anledning att återkomma till frågan.

Det andra initiativet gäller att kommissionen nu undersöker möjligheten att på EU-nivå kunna besluta om att återinföra kontroll vid inre gräns mot en medlemsstat som inte uppfyller sin skyldighet att kontrollera sin yttre gräns eller vars gräns har hamnat under kraftigt tryck. En sådan åtgärd skulle naturligtvis vidtas bara i extrema fall och för en begränsad tid. I meddelandet sägs också att kommissionen inom kort kan komma att lägga fram ett förslag om detta. Men något sådant faktiskt förslag har vi fortfarande inte sett.

Vi tycker att det är bra att kommissionen nu överväger hur man kan effektivisera den nuvarande Schengenutvärderingsmekanismen och förmå medlemsstater som inte följer vårt gemensamma regelverk att vidta nödvändiga åtgärder.

Schengensystemet bygger på att medlemsstaterna känner förtroende för varandras kapacitet att kontrollera den gemensamma yttre gränsen. Om detta förtroende naggas i kanten riskerar vårt samarbete att försvagas, och därmed försvagas också förutsättningarna för principen om fri rörlighet.

Att återinföra kontroll vid inre gräns mot annan Schengenstat är en relativt ingripande åtgärd som självfallet kräver stor försiktighet. Ett sådant beslut ska bara fattas när alla andra möjligheter är uttömda. En eventuell översyn av Schengenregelverket måste därför ta sin utgångspunkt i att värna den fria rörligheten.

När det gäller de situationer då en medlemsstat utsätts för ett ökat migrationstryck men ändå klarar av att kontrollera sin yttre gräns är vi betydligt mer tveksamma till om återinförande av kontroll vid inre gräns är en lämplig åtgärd. I sådana fall måste vi i stället visa solidaritet med den utsatta medlemsstaten och använda helt andra verktyg, till exempel olika kapacitetssuppleteringar och ekonomiskt stöd. Diskussionen om dessa andra verktyg bör vi dock föra separat.

Som jag nämnde i min återrapportering är situationen i Nordafrika fortfarande osäker. Vi har ännu inte fullt ut sett vilka konsekvenser den kan komma att leda till, bland annat i form av migrationsflöden från regionen.

Jag har återkommande nämnt vilka siffror det handlar om. Den senaste information som vi har är att över 900 000 personer har lämnat Libyen. Som ni vet är det främst Tunisien och Egypten som har tagit emot dessa människor. Många har evakuerats till sina hemländer, ofta med hjälp av IOM. Jag anser att vi bör understryka att behovet av EU:s bistånd i detta arbete kvarstår.

Jag vill också återkomma till hur angeläget det är att arbeta med vidarebosättning. Jag anser att vi nu måste öka antalet platser för vidarebosättning inom EU, och jag hoppas att fler medlemsstater följer Sveriges exempel att ta emot skyddsbehövande från området. Som sagt skulle ett gemensamt EU-vidarebosättningssystem kunna bidra till denna ökning.

Som vi också har framhållit tidigare betonar Sverige vikten av att internationella förpliktelser på asylområdet efterlevs för människor i behov av skydd i migrationsströmmarna. En förstärkning av gränskontrollerna ska inte hindra till-

gång till skyddssystemen för sådana personer som har rätt till dessa.

2010/11:37
8 juni

Vi betonar också att kortsiktiga åtgärder måste kompletteras med långsiktiga insatser med utgångspunkt i EU:s övergripande strategi för migration.

Kommissionens meddelande om migration och asyl inom EU år 2010 är den andra årliga rapporten i uppföljningen av den europeiska pakten för invandring och asyl, som antogs av Europeiska rådet i oktober 2008. Detta arbete följdes sedan upp i framtagandet av Stockholmsprogrammet under svenskt ordförandeskap hösten 2009.

Vi ser pakten och Stockholmsprogrammet som ett led i utvecklandet av en gemensam europeisk asyl- och migrationspolitik. För att en gemensam politik ska vara meningsfull krävs det att samtliga medlemsstater också genomför de åtaganden som görs inom ramen för den gemensamma politiken.

Slutligen några ord om det tredje meddelandet om en dialog om migration, rörlighet och säkerhet med södra Medelhavsområdet. Det är ett svar på den uppmaning som Europeiska rådet gav vid sitt möte den 24–25 mars till kommissionen att inför Europeiska rådets möte den 24 juni presentera en kapacitetsplan för hur hanteringen av migrations- och flyktingströmmar i Medelhavsregionen ska kunna utvecklas.

Meddelandet tar främst sikte på långsiktiga åtgärder inom ramen för genomförandet av den globala ansatsen för migration. Kommissionen lyfter särskilt fram vikten av att ingå partnerskap för rörlighet med länderna i södra Medelhavsområdet. En rad möjliga kapacitetsbyggande åtgärder listas som kan åtföljas av ökad möjlighet till rörlighet. Samtidigt föreslås att en ökad rörlighet bör vara beroende av uppfyllandet av vissa kriterier, bland annat på områdena återvändande, återtagande och gränskontroll.

Det är välkommet att kommissionen i meddelandet tar sikte på de mer långsiktiga åtgärderna, med fokus på dialog och partnerskap med tredjeländer och att det tar sin utgångspunkt i den globala ansatsen för migration.

Som nämndens ledamöter har kunnat se är slutsatserna allmänt hållna och fokuserar på fem områden: stärkande av skydd av yttre gräns, stärkande av Schengenområdet, laglig migration, asyl och den globala ansatsen för migration, det vill säga samarbete med tredjeland.

Vi anser att vi från svensk sida kan ställa oss bakom slutsatserna i den aktuella versionen.

Anf. 133 JONAS SJÖSTEDT (V):

Jag ska först ta upp två punkter där vi är överens med regeringen. Det första är att återupprättande av inre gränskontroll ska vara en sista åtgärd och att man ska begränsa tendenserna till att göra detta lättvindigt. Det andra är att det är viktigt att utveckla vidarebosättningsansvaret gemensamt.

Jag tycker att rådsslutsatserna är ensidiga. De inriktas nästan helt på repression, kan man säga. Det finns väldigt lite av ett rättsperspektiv för asylsökande, och det finns väldigt lite av någon sorts humanistisk grundsyn när man pratar om utbildning och hur man ska kunna se till att de som faktiskt har asylskäl behandlas på ett rimligt sätt. Jag tycker att man borde försöka rätta till det.

Det är speciellt bekymmersamt när man kopplar ihop detta med länder som Tunisien och Egypten som just har gått igenom denna transition och där EU har en besvärlig historia av att indirekt ha backat upp auktoritära styren. Man vrider nu om armen på dem och sätter hårda villkor för att de ska få ett närmare samarbete på olika områden i och med att flyktingar inte ska kunna lämna dessa områden. Jag tycker att det är lätt osmakligt.

Anf. 134 EVA-LENA JANSSON (S):

Vid samrådet i går framförde utskottet en tilläggs punkt, kan man säga, till regeringens ståndpunkt. Jag hoppas att regeringen har fått dessa synpunkter.

Jag har en fråga angående det som vi fick via mejl i dag, den engelska versionen. Man pratar mycket om säkerhet. Men ingenstans nämner man rättssäkerhet, vilket jag tycker är bekymmersamt. Man pratar om ny teknologi som ska kunna vara kontrollerande.

Jag har en faktisk fråga: Handlar det om havsövervakningen? Är det den typen av teknologi vi pratar om? Eller vad är det för teknologi man hänvisar till i just detta?

Har ministern någon kommentar till avsaknaden av rättssäkerhet?

Vi diskuterade detta förra gången inför mötet. Det är bra att både Beatrice Ask och Tobias Billström är här så att vi får reda på vem som har hand om vilken fråga.

I återrapporten säger Tobias Billström att man välkomnar översynen av Schengen även om den kan komma att innebära tillfälliga gränskontroller. Den svenska ståndpunkten är nu något modifierad, kanske efter diskussion i regeringen – vad vet jag?

Det jag vill fråga är: Vad är det vi fattar beslut om i dag? Är det att man ger kommissionen i uppdrag att gå vidare med detta? I så fall – vad är den svenska ståndpunkten? Den går att läsa, men den är ganska motsägelsefull. Anledningen till att vi undrar är att det är en väldig röra, där Maud Olofsson går ut och har en uppfattning och Cecilia Malmström – hon tillhör ju kommissionen – har en annan. Jan Björklund säger någonting annat och Tobias Billström ytterligare något. Vad är regeringens ståndpunkt?

Det finns en ganska omfattande redogörelse för vad olika medlemsstater tycker och tänker. De är inte namngivna, och det kan jag förstå, men här kan vi berätta vad de olika staterna tycker. Vad tycker till exempel Tyskland? Hur resonerar de?

Vi vill gärna veta vad som skiljer kommissionens förslag, som ingen verkar kunna redogöra för, från den möjlighet till åtgärder som finns redan i dag. Vid speciellt extrema situationer kan man få lov att införa tillfälliga gränskontroller. Vad innebär då det nya meddelandet från kommissionen, mer än att man i så fall faller till föga för högerextrema krafter i Italien och Frankrike och helt plötsligt gör deras inrikespolitiska problem till EU:s ansvar?

Det var några inledande frågor. Vad är det egentligen vi fattar beslut om? Vad är den svenska ståndpunkten? När kommer man i så fall att komma tillbaka mer konkret? Hur tycker de olika medlemsländerna?

Jag kan ta upp Danmark i nästa inlägg.

Anf. 136 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Först gäller det frågan från Eva-Lena Jansson. När man pratar om ny teknik måste man komma ihåg att gränsövervakningssystemen handlar dels om att ha program för registrerade resenärer, till exempel att man effektiviserar

frågan om gränspassage, dels om in- och utreseregister för tredjelandsmedborgare. Dessutom har vi redan i dag ett gränsövervakningssystem i form av Eurosur, som det heter.

Jag tycker ibland att hela diskussionen om gränskontroll får en slagsida, fast inte riktigt på det viset som Jonas Sjöstedt menar. Jag tycker nog att man måste betrakta gränskontrollen som en fråga om förbättring och se till vad som faktiskt har skett på senare år. Gränskontrollanter kan till exempel hjälpa till i en asylprocess genom att snabba upp processen så att nationella myndigheter snabbare kan fatta de relevanta beslut som handlar om möjligheten att stanna i landet – om man nu söker asyl.

Gränskontrollanter har dessutom bara mandat för själva gränskontrollverksamheten. Den hantering som följer därefter med eventuell asylprövning, återsändande och så vidare faller utanför deras mandat.

Vi måste också minnas att en organisation som Frontex, som ofta dyker upp i diskussionerna, bara samordnar medlemsstaternas gränskontroll medan ansvaret för det operativa genomförandet fortfarande ligger på de enskilda staterna.

Slutligen går jag över till Marie Granlunds frågor. Jag tycker att det är viktigt att peka på ett par olika saker i diskussionen. Dessutom är det bra att vi i EU-nämnden får möjligheten att söka och få ett tydligt mandat för regeringens position på en gång.

Den position som vi har är att vi skulle välkomna ett förslag från kommissionen om att vidta verkningsfulla åtgärder mot en medlemsstat som inte längre genomför en kontroll vid yttre gräns i enlighet med regelverket och som därmed inte längre uppfyller villkoren för deltagande i Schengensamarbetet.

Men som jag sade tidigare: Sådana alternativ ska man tillgripa när allt annat är uttömt. Till exempel måste man, om man står inför ett sådant verkligt undantagsfall, fundera över ett gemensamt återinförande av kontroll vid inre gräns mot den medlemsstaten. Utgångspunkten måste vara att en sådan åtgärd är tillfällig till dess att bristerna i regeltillämpning har kunnat åtgärdas.

Systemet som vi har i dag bygger på att varje land enskilt under vissa omständigheter kan besluta om att tillfälligt återinföra gränskontroller. Det säger sig självt – det är ganska uppenbart – att om alla medlemsstater fattar sådana beslut

hindras den fria rörligheten i hela Schengenområdet ganska effektivt. Men om det är känt i vilken medlemsstat bristerna ligger verkar det väsentligt mycket mer ändamålsenligt att återinföra gränskontrollen visavi den staten till dess att bristerna är åtgärdade.

Men vi har i nuläget ingen aning om och ingen klar idé om hur en sådan mekanism bäst skulle kunna utformas. Vad som står klart är att det måste finnas tydliga kriterier för när åtgärden kan komma i fråga. Dessa kriterier presenterar jag här och nu i min föredragning inför nämnden. Det var precis det jag sade.

Om kommissionen lägger fram ett sådant förslag måste vi utvärdera det noggrant innan vi kan ta ställning till det. En sådan utvärdering kommer då att ske bland annat med utgångspunkt från det som jag har redogjort för, våra ingångsvärden för en sådan diskussion.

Anf. 137 Justitieminister BEATRICE ASK (M):

Jag vill bara komplettera det sista som Tobias Billström sade, nämligen vad det är vi ska besluta om. Det ställdes ju en fråga om det. Vi ska helt enkelt ta ställning till kommissionens ambition att arbeta vidare med hur Schengen ska utvecklas och på vilket sätt vi ska lösa den typ av problem som man beskriver.

Jag tycker inte att det har varit särskilt svårt att säga att det nog behöver göras. Ett antal aktiviteter visar på att det finns frågetecken i systemet. Vad kommissionen vill ha är ett godkännande av att man nu arbetar vidare med detta och att man diskuterar grundperspektiven i en sådan diskussion. Det är det som Tobias Billström har redovisat, var vi står och hur vi ser på det hela.

Anf. 138 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Ordförande! Jag tackar ministern för föredragningen. Här ser vi återigen att det är problem med Schengen och borttagande av gränskontroller. Det gäller allra mest när vi ser vad som händer i det södra grannskapet. Vi från Sverigedemokraterna förordar en modell där man permanent återinför gränskontroller. Det är en bättre modell, rent krasst.

När det gäller den speciella situationen med flyktingströmmarna skulle vi gärna vilja förorda att man ger ökade resurser till IRC och FN för att komma till rätta med bra och

säkra flyktingläger. Vi tror ändå inte att det som har blossat upp nu kommer att bestå under så lång tid. Det kommer troligtvis att lägga sig i sinom tid.

När det gäller kommissionens idé om arbetskraftsinvandring anser vi att det måste vara ett beslut där det är upp till varje enskilt land att ta ställning till om man behöver det eller inte. Vi ser att andra medlemsländer har förespråkat att man hellre utbildar dem som finns i landet och bättre matchar arbeten med arbetslösa. Det är den modell man vill ha. Det är en modell som också vi sverigedemokrater i första hand skulle vilja förespråka.

Jag tror att man ska akta sig lite grann för att ta till sig alltför mycket domedagsprofetior utifrån. Jag minns hur det var för ungefär 15 år sedan. Då påstod alla att det skulle bli en så enorm arbetskraftsbrist i Sverige utifrån 40-talisternas pensionsavgångar. Därför passade man på att importera så mycket arbetskraft som möjligt för att kunna stå pall när den tiden kom. Här har man inte gjort någon riktig konsekvensanalys över huvud taget, utan man bara köpte idén rakt av. Vi ser nu i efterhand att det inte blev så många nya jobb efter 40-talisternas pensionsavgångar. Däremot har vi fått enormt mycket högre arbetslöshet.

När det gäller just arbetsmarknadsbiten och arbetskraftsinvandringen tror jag att det är viktigt att vi har självförtroende nog att själva ta ställning till frågan och att varje medlemsland ska få göra det.

Vi tycker att man också ska titta lite grann på reglerna för anhörighetsinvandring och se hur man vill utforma dem. Vi är skeptiska till tanken att man skulle kunna få den cirkulära migrationen att fungera i verkligheten. Det finns en risk att folk ändå stannar och blir illegala invandrare i stället. På det viset uppmuntrar man till illegal invandring om folk håller sig gömda.

Jag ska sammanfatta vår avvikande mening, herr ordförande: Vi är emot Schengen, vi är emot kommissionens idé om arbetskraftsinvandring och vi är emot en gemensam migrationspolitik.

Anf. 139 FREDRICK FEDERLEY (C):

Ordförande! Jag tackar ministern för redogörelsen. Vi förde en diskussion i går i socialförsäkringsutskottet, och jag

ska väl inte dra ut alltför mycket på de diskussioner vi redan har haft och överlagt i.

2010/11:37
8 juni

Jag tror att det är viktigt att poängtera att det i alla fall från Centerpartiets sida är angeläget att ha en gemensam migrationspolitik inom Europeiska unionen. Det beror delvis på att det ska vara samma rättsliga grunder som gäller. På den resa som flera av mina kolleger i socialförsäkringsutskottet gjorde till Grekland häromveckan kunde de se ganska förfärliga förhållanden i flera flyktingläger. Det ska finnas åtgärder att vidta mot dessa länder om de inte uppfyller de grundläggande krav som vi tycker att det är självklart att vi har i Sverige och som bör gälla inom hela unionen.

Om vi inte har en gemensam migrationspolitik har vi inte heller några gemensamma mekanismer för att dels kontrollera vad som sker, dels trycka på – annat än att vi möjligtvis kan kalla upp exempelvis Greklands ambassadör till någon del av Regeringskansliet och berätta att vi inte tycker om detta.

Om vi har en gemensam rättslig grund måste vi se till att vi har institutioner som följer upp och kontrollerar så att de grundläggande humanitära bitarna garanteras. Vi ska också ha tydliga rättsliga incitament i händelse av att någon bryter mot dessa så att den eller de kan ställas till svars och kan korrigera det som är fel men även får ett ordentligt vite.

Jag vill ge ett fullständigt stöd till regeringens ståndpunkt – gärna med det medskick som kom från SfU i går där vi ville förtydliga just denna bit så att vi inte tappar den. Jag har ingen misstanke om att regeringen inte skulle dela denna uppfattning.

Anf. 140 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr ordförande! Jag vill säga något med anledning av det som Tobias Billström svarade om särskiljande mellan Frontex och nationella myndigheter. Det var just det som var slående för socialförsäkringsutskottet när vi besökte flyktinganläggningen och även pratade med polismyndigheten i Fylakion. De var oerhört tacksamma för Frontex närvaro, men min uppfattning var att de upplevde det som att de nästan hade överlämnat ansvaret.

Det vi skickade med från socialförsäkringsutskottet var att om ett gemensamt europeiskt asylsystem senast 2012 ska vara ett realistiskt mål krävs kraftiga insatser för att säker-

ställa kvaliteten i mottagande, en rättssäker asylprocess och en fungerande uppföljningsmekanism. Det var allt annat än det vi såg i flyktinglägret, där mellan 35 och 60 människor satt i jag vet inte om vi ska kalla det burar – det var helt vedervärdiga förhållanden. Just därför är det viktigt att vi bestämmer oss för att det måste vara bra kvalitet på uppföljningen.

Anf. 141 JONAS SJÖSTEDT (V):

Vi har en avvikande mening som dels baseras på det som framförts i berört utskott, dels därför att vi anser att förslaget till rådsslutsatser är obalanserat och saknar ett rättighetsperspektiv för asylsökande.

Anf. 142 MARIE GRANLUND (S):

Jag vill redan nu flagga för att vi kan komma att anmäla avvikande mening när vi vet vad förslaget innebär. Vi tror på den fria rörligheten och inte att saker och ting ska dikteras av vissa länder. Det börjar bli mer och mer på det sättet.

Jag fick aldrig svar på hur olika medlemsländer ställer sig i frågan. Vad jag förstår av tidningsartiklar är Tyskland och Österrike hyggligt kritiska, och jag skulle vilja ha en redogörelse av det.

Finns det någon tanke om när det här kommer att bli konkret och kommer tillbaka till oss?

Sedan var det situationen i Danmark. Den lyftes upp på förra rådsmötet. Har Tobias Billström fortfarande samma uppfattning att det enbart handlar om tullproblem, ökad tullkontroll, eller kan kommissionen och andra ha rätt som misstänker att det faktiskt handlar om gränshinder?

Anf. 143 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Jag börjar med Margareta Sandstedt. Det kan vara värt att erinra om att meddelandet inte på något sätt påbjuder att det ska genomföras en gemensam arbetskraftsinvandringspolitik som binder de enskilda medlemsstaterna. Tvärtom tycker jag att man tydligt kan utläsa att kommissionen tycker att det fortfarande är en fråga för den enskilda medlemsstaten att avgöra, det vill säga hur mycket och hur många arbetskraftsimmigranter som landet behöver. Det är helt i enlighet med systemet för arbetskraftsinvandring som vi har i Sverige.

Att man däremot uppmuntrar medlemsstaterna att satsa på en utökad arbetskraftsinvandring och att man vill diskutera

andra system för att facilitera detta, till exempel ramdirektiv och annat som innebär att man inför enhetliga tillstånd så att man slipper söka arbetstillstånd för sig och uppehållstillstånd för sig, tycker vi är helt naturligt. Det har också den svenska regeringen konsekvent stött. Där är vi inte överens.

Jag instämmer inte heller i den historiska beskrivningen av svensk arbetskraftsinvandringspolitik. Enligt min uppfattning slutade Sverige att föra en arbetskraftsinvandringspolitik ungefär 1972, året innan jag föddes. Det var först 2008 vi bestämde oss för att köra i gång igen. Fram till dess har det bara funnits en väg in till Sverige, nämligen som asylsökande. Det kan man däremot vara synnerligen kritisk mot, men det är en helt annan historia.

Slutligen var det frågan om den cirkulära migrationen. Om man vill erbjuda människor en möjlighet att röra sig fram och tillbaka över gränser ska man naturligtvis utrusta dem med till exempel permanenta uppehållstillstånd, vilket gör att de känner sig mer trygga, mer fasta i tillvaron och därmed också vågar ta språnget fram och tillbaka över gränser. Det är något man ibland inte gör om man bara har tillfälliga uppehållstillstånd, som med liten framgång har prövats i Tyskland och Österrike i de så beramade Gastarbeitersystemen. De döms numera ut av i princip alla, dock inte av Sverigedemokraterna har jag noterat, som vill införa något liknande i Sverige.

Till Fredrick Federley säger jag naturligtvis: Tack för stödet. Jag konstaterar – det får också vara ett svar till Eva-Lena Jansson – att vi inte ser några problem med de tillägg som utskottet har gjort. Vi strävar alla efter att året 2012 ska vara det datumet då alla byggstenar finns på plats och då det gemensamma asylsystemet är up and running. Det är också en fråga för kommissionen att se till att de rättsakter som redan är utformade implementeras i de enskilda medlemsstaterna, att det finns tillräckligt med resurser i systemet och att organisationer som Europeiska stödkontoret för asylfrågor fungerar på ett tillfredsställande sätt. Jag kan tycka att det är en sak som också ska vägas in när man pratar om den grekiska situationen. Det är klart att grekerna är nöjda med att Frontex gör jobbet på plats, men vi har personal utskickad från svenska Migrationsverket på plats i Grekland som hjälper till att bygga upp system för att beta av den enorma backlog som finns av asylärenden. Det är en av anledningarna till

att människor har fastnat i de dåliga mottagningslägren med dessa mottagningsförhållanden. Jag hoppas att vi successivt ska råda bot på det.

Marie Granlund tog upp kommissionens åsikter i frågorna. Först och främst stöder en stor majoritet av medlemsstaterna rådsslutsatserna. Det är många medlemsstater som har samma inställning som övriga medlemsstater, det vill säga att de välkomnar att kommissionen ser över möjligheten att återinföra kontroll vid inre gräns om en medlemsstat inte klarar gränskontrollen men inte om en medlemsstat bara utsätts för ett kraftigt tryck. Det var vad jag sade tidigare, och det upprepar jag gärna.

I fråga om Danmark har vi alltid från svenska regeringens sida sagt att det är en fråga som kommissionen måste titta på. De måste göra bedömningarna. Det finns ingen annan som kan göra detta, och det gör inte heller den svenska regeringen. De bedömningar som kommissionen gör måste utgå från de principer som gäller för när man får återinföra kontroll vid inre gräns. Det får en medlemsstat göra enligt gränskodexen om det finns ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen eller inre säkerheten. Det är inte närmare specificerat vad det innebär i praktiken. Det är fullt möjligt att det finns olika tolkningar av detta mellan medlemsstaterna. Det är upp till kommissionen att bedöma och gå igenom de förslag som den danska regeringen har presenterat. Jag har därför inget att tillägga innan kommissionen har avslutat den granskningen.

Anf. 144 MARIE GRANLUND (S):

Jag går tillbaka till frågan om det är bra med restriktivitet och att införa gränskontroll. Varför ska man över huvud taget göra detta? Det kommer inte att underlätta den situation som Frankrike och Italien har. Då handlar det om någonting annat.

Jag vill fortfarande veta – och det är fullt möjligt för statsrådet att berätta här – vilka länder som säger si eller så. Jag har flera gånger frågat hur Tyskland och Österrike ställer sig. Finns det någon som är direkt mot eller för, och så vidare? Det framgår i återrapporten att länder tycker olika, men det står inte uttryckt vilken medlemsstat som tycker vad.

Anf. 145 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

2010/11:37

8 juni

En av anledningarna till att det är lite svårt att redogöra för det är att vi inte har något konkret förslag på bordet att ta ställning till. Därför kan jag inte här och nu säga att en medlemsstat tycker si eller så. Alla måste få se en färdig produkt från kommissionen innan det är möjligt att ge en uppfattning. Det tycker jag är viktigt att komma ihåg. Att det har skett ett meningsutbyte i Coreper är en sak, men om jag här och nu ska redogöra för frågorna vill jag faktiskt först ha mina kollegers bedömning gjord vid rådsbordet. Det kommer inte att inträffa förrän det finns ett förslag att diskutera.

Anf. 146 MARIE GRANLUND (S):

Det är väl ändå inte i enlighet med kutym. Det finns en återrapport från den 12 maj. Här står det att en medlemsstat kunde ge sitt stöd till det fransk-italienska förslaget om att återinföra tillfällig kontroll, en annan medlemsstat sade att de är absolut emot och en tredje medlemsstat sade si. Det är väl bara att låta oss få veta vilka medlemsstater det handlar om.

Anf. 147 ORDFÖRANDEN:

Det är sekretess på uppgifterna.

Anf. 148 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

I den här frågan är vi inte i närheten av att se ett förslag. I och med att vi inte är i närheten av att se ett förslag – det är fråga om en process fram till mötet i Europeiska rådet – kan jag inte här och nu redogöra för sakerna. Så är det.

Alla har däremot gjort ett tydligt ställningstagande, nämligen att man är för den fria rörligheten. Det går som en röd tråd genom alla rapporter som jag har sett. Det finns ingen som har några invändningar mot det. Eftersom det är den punkten som Marie Granlund är mest oroad över borde det vara tillfredsställande att se att det framgår av rapporterna.

Anf. 149 MARIE GRANLUND (S):

Jag konstaterar att statsrådet bryter mot den princip vi har i EU-nämnden med tanke på att det blir sekretessbelagt här. Alla övriga statsråd har en helt annan princip, att man faktiskt litar på EU-nämnden och berättar. Jag förstår inte varför man har en återrapport där man skriver att en medlemsstat säger si eller så. Då kan man hitta på. Om vi inte vet om det

handlar om Italien, Frankrike, Österrike, eller vad det är för land, är det som står här en hittepågrej.

Anf. 150 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Det vore mig fjärran att bryta mot några principer. Då skickar vi över en omaskad rapport till EU-nämnden. Då kan man läsa igenom och se vilka medlemsstater som har sagt vad.

På den riktigt väsentliga punkten, om någon gör invändningar mot den fria rörligheten, vilket är vice ordförandens bärande argument i diskussionen, kan jag tala om att det inte finns någon medlemsstat som gör invändningar mot detta. Det är det som jag upplever som den viktiga frågan.

Anf. 151 JONAS SJÖSTEDT (V):

Det verkar som att olika departement gör olika med återrapporterna. De flesta anger medlemsländerna. Det är en stor tillgång i vårt arbete, och jag hoppas att vi kan få dem från alla.

Anf. 152 ORDFÖRANDEN:

Jag tror att vi har kommit överens om det nu.

Jag försöker sammanfatta. Under punkt 13 finns en avvikande mening från Vänsterpartiet som tar sin utgångspunkt i den avvikande mening som fanns redan den 12 maj. Dessutom har Jonas Sjöstedt lagt till att de föreliggande rådsslutsatserna är obalanserade.

Vi har en avvikande mening från Sverigedemokraterna. Man är emot Schengen, man är emot arbetskraftsinvandring och man är emot cirkulär migration.

Anf. 153 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr ordförande! Vi är emot en gemensam asyl- och migrationspolitik.

Anf. 154 ORDFÖRANDEN:

Låt mig fråga angående Schengen. Du sade i ditt inlägg något om att återinföra gränskontroller. Är Sverigedemokraternas hållning att man i Europa bör återinföra gränskontroller och passkontroller mellan de olika nationalstaterna?

Anf. 155 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Vi är emot Schengen. Vi vill återinföra passkontrollen i Sverige.

2010/11:37

8 juni

Jag tycker att jag har varit tydlig med en avvikande mening. Jag läser upp den igen: Vi är emot Schengen, och vi är emot kommissionens idé om arbetskraftsinvandring och gemensam migrationspolitik.

Anf. 156 ORDFÖRANDEN:

Jag vill bara veta innebörden av att vara emot Schengen. Det är alltså att ha passkontroller runt Sverige?

Anf. 157 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Ja, vi vill ha passkontroller. Vi vill inte heller utvidga Schengen.

Anf. 158 ORDFÖRANDEN:

Då vill ni ha passkontroller i hela Europa, mellan alla Europas länder?

Anf. 159 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Ja, vi är emot Schengen.

Anf. 160 ORDFÖRANDEN:

Bortsett från dessa två avvikande meningar finns det dock stöd för regeringens hållning och position under punkt 13.

Vi tackar justitieministern med medarbetare för att de har kommit hit.

Då går vi tillbaka till punkt 3, Asyl.

Anf. 161 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Det är fråga om en föredragning av kommissionen och en första diskussion. Kommissionen kommer vid rådsmötet att presentera sina förslag till reviderade mottagande- och asylprocedurdirektiv. Det blir också tillfälle för ett första åsiktsutbyte.

Det ursprungliga mottagande- och asylprocedurdirektivet antogs av rådet i januari 2003 och i december 2005. Förslaget till reviderade direktiv presenterades av kommissionen i december 2008 och i oktober 2009. Båda förslagen kritiserades av medlemsstaterna främst för att de kunde leda till försämrad effektivitet och ökade kostnader.

Som ni känner till enades medlemsstaterna därför under sommaren 2010 om att intensifiera arbetet med ett antal av de övriga förslagen till rättsakten som ingår i det så kallade asylpaketet parallellt med att kommissionen arbetade vidare med utformningen av asylprocedurdirektivet och mottagandedirektivet.

Vid RIF-rådet i november 2010 uppgav kommissionen att nya ändringsförslag vad gäller asylprocedur- och mottagandedirektiven skulle presenteras under 2011. Det är bakgrunden till att kommissionen den 1 juni 2011 presenterade nya förslag.

Enligt kommissionen innehåller de reviderade förslagen enklare och tydligare regler än förslagen från 2008 och 2009. De nya förslagen är också enligt kommissionen mer samstämmiga med övriga delar i det så kallade asylpaketet och mer flexibla.

Från svensk sida välkomnar vi att kommissionen presenterat nya förslag för att komma vidare i arbetet med att skapa ett gemensamt europeiskt asylsystem. Vi välkomnar förändringar som syftar till att förbättra de generella mottagandevillkoren och förfarandet inom EU för att fastställa om en person har behov av internationellt skydd.

Det är samtidigt angeläget att de nya mottagande- och asylprocedurbestämmelserna utformas på ett sätt som gör att de inte kommer att ha en negativ inverkan på effektiviteten i asylprocessen. Som jag sagt många gånger tidigare är det viktigt att vi har ett asylsystem som är både rättssäkert och kostnadseffektivt.

Vi har påbörjat en noggrann analys av de nya förslagen. De kommer att behandlas framöver i rådsarbetsgruppen för asyl. Vi återkommer till riksdagen med mer information längre fram.

Anf. 162 JONAS SJÖSTEDT (V):

Det är en omfattande fråga som vi kommer att återkomma till många gånger. Jag ska fatta mig mycket kort. Det vi utgår från är egentligen ett utdrag ur ett pressmeddelande som vi har fått i handlingarna. Det exakta värdet i texterna är svårbedömt. Men det finns en del inslag som jag flaggar för att vi kan ha invändningar mot, till exempel möjligheten att öka direktavvisningarna vid gränsen utan individuella pröv-

ningar och att också göra någon form av gruppavvisningar. Vi får väl återkomma till det vid ett annat tillfälle.

2010/11:37
8 juni

Anf. 163 ORDFÖRANDEN:

Det blir väl en diskussionspunkt. Det är så jag tolkar det. Men ärendet kommer säkert tillbaka.

Anf. 164 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Jag ser i regeringens svar att man tycks hysa en viss oro för minskad effektivitet i asylprocessen. Jag skulle vilja ha ett klargörande från ministern om hur man tänker kring det och vad man menar.

Anf. 165 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Det här är en fråga man måste diskutera utifrån hur medlemsstaterna ser på de förslag som kommissionen tidigare presenterade. Ett flertal medlemsstater har haft invändningar mot att kommissionen har föreslagit till exempel sådana saker som handlar om förvarsbestämmelser, identifiering av personer med särskilda behov och så vidare eftersom de skulle kunna bli problematiska. Utformar man reglerna på ett sådant sätt att de resulterar i ökad administration innebär detta tröghet i de inhemska asylprocesserna och generellt sett ökade kostnader.

Sverige har gett uttryck för åsikten att vi är tveksamma till om de föreslagna ändringarna beträffande till exempel personer med särskilda behov är ändamålsenligt utformade. Vi har ingenting emot att den här frågan belyses, men vi anser inte att metoderna som man föreslår är riktigt adekvata.

De här frågorna måste vi diskutera. Det är extra viktigt eftersom till exempel bestämmelser som rör personerna med särskilda behov förekommer förutom i mottagandedirektivet även i asylprocedurdirektivet och skyddsgrundsdirektivet. Det kan om man ändrar på ett ställe bli fråga om följdändringar i de övriga.

Anf. 166 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Jag tackar för det klargörandet. Jag kan förvisso förstå att det finns ett behov av att ha gemensamma riktlinjer för asylsökande som det har blivit i dag. Men vår grundprincip är, liksom i övriga frågor som riskerar att bli överstatliga, att vi vill bevaka medlemsländernas rätt och behov av att själva få utforma sin politik.

EU har en tendens att vilja detaljstyra en hel del. Det märker vi mer och mer. Exempelvis kan vi se det i mottagandedirektivet. Man vill bestämma att asylsökande lättare ska kunna få anställning under asylprocessen. Detta kan jag med all respekt förstå att vissa medlemsländer vill ha. Sedan kan det finnas vissa medlemsländer som gör bedömningen att man ska utreda personen före beslut. Jag anser att varje medlemsland ska ha möjlighet att självt avgöra en sådan sak.

Vi ser hur detaljstyrt det blir. Det blir mer och mer. Många saker är bra och kan försvaras, men det blir detaljstyrt. Vi vet heller inte hur olika saker kommer att utformas framöver.

Behandlar man punkterna 3 a och 3 b tillsammans?

Anf. 167 ORDFÖRANDEN:

Ja, vi tar dem tillsammans.

Anf. 168 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Då kan jag gå vidare till punkt b. Vi ser med oro på att den europeiska asylsupporten riskerar att bli en självständig myndighet. Man tycks få en förstärkt roll enligt kommissionens ståndpunkter. Det märks mer och mer hur det kommer att utvecklas framöver.

Vår avvikande mening sammantaget under denna punkt lyder så här: Vi är emot överstatlighet och anser att detta är överstatlighet. Vi är emot en gemensam asylpolitik. Därför kan vi inte ställa oss bakom denna punkt i dess helhet.

Anf. 169 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Får jag be om ett klargörande? Invänder Margareta Sandstedt mot att Easo skulle kunna bli en egen myndighet?

Anf. 170 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Nej, men vi ser att det kan riskera att bli det utifrån kommissionens ståndpunkter. I bestämmelser om fortbildning och rätt till prövning tänker man sig en konkretare roll för stödkontoret. Det är detta jag hyser misstankar om.

Anf. 171 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Detta är en fråga där regeringen är väldigt engagerad. Easo är redan i dag en egen myndighet. Statusen i EU-systemet är att det är en egen myndighet. När det gäller dess roll anser regeringen att det är väldigt bra att Easo får möj-

lighet att hjälpa medlemsstaterna med praktisk utbildningsverksamhet. Det betraktar inte vi som någonting negativt, utan tycker tvärtom att det är väldigt viktigt, särskilt i ljuset av den grekiska situationen, där det är svårt att tänka sig någon annan myndighet eller organisation som skulle kunna fylla rollen att utbilda personer inom den grekiska asyladministrationen på ett sådant sätt att vi får större enhetlighet och bygger bort de mycket beklagansvärda förhållanden som vi ser på plats i Grekland. Det tycker jag är viktigt. Sverige har dessutom inte bara varit en varm tillskyndare av Easo, utan själva beslutet att tillskapa Easo fattades under det svenska ordförandeskapet.

Anf. 172 ORDFÖRANDEN:

Jag tolkar detta som en diskussionspunkt och sammanfattar det som att det finns ett stöd för regeringens upplägg inför de fortsatta förhandlingarna, men en avvikande mening från Sverigedemokraterna som går ut på att man är emot överstatlighet och emot den gemensamma asylpolitiken.

Punkt 4 handlar om migration. Vi tar a, b och c tillsammans. Det är en lägesrapport av informationskaraktär.

Anf. 173 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr ordförande! Eftersom det är en informationspunkt tänkte jag för tids vinnande hänvisa till det skriftliga underlaget, om det är okej med nämndens ledamöter.

Anf. 174 JONAS SJÖSTEDT (V):

Jag ska bara uppmana ministern att höja arbetsrättens fana på mötet och verka för att de som kommer hit behandlas enligt gällande kollektivavtal och minimilöner.

Anf. 175 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och Jonas Sjöstedts kommentar.

Punkt 14 handlar om återtagandestrategin.

Anf. 176 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Inför vårens tidigare RIF-råd har jag informerat om det meddelande om EU:s återtagandeavtal som kommissionen har presenterat. Baserat på innehållet i meddelandet har ordförandeskapet föreslagit ett utkast till rådsslutsatser som för övrigt förhandlades i Coreper i går och som förväntas kunna

antas som en A-punkt vid rådsmötet i morgon. Slutsatserna omfattar i huvudsak frågor som rör hur tillämpningen av de återtagandeavtal som har trätt i kraft kan förbättras. Pågående förhandlingar kan underlättas om framtida förhandlingsdirektiv kan utformas på ett ändamålsenligt sätt.

Jag tycker att det är bra att en ny strategi för EU:s återtagandeavtal fastställs. Den ska bidra till att EU:s återtagandeavtal utformas på ett mer ändamålsenligt sätt och att framtida förhandlingar underlättas. Vi har ansett att rådsslutsatserna motsvarar syftet och föreslår därför att Sverige kan godkänna dem.

Anf. 177 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Jag lyfter fram den avvikande mening som Vänsterpartiet anmälde i utskottet och vars kärnpunkt är att vi ser problem med att sluta återtagandeavtal med länder som inte uppfyller grundläggande krav på rättssäkerhet.

Anf. 178 MARIA FERM (MP):

Jag vill också följa upp vår avvikande mening från socialförsäkringsutskottet, nämligen att återtagandeavtal alltid ska bygga på ömsesidig respekt och förståelse mellan dem som ingår avtalen. Avtal får aldrig tvingas igenom, och en grundläggande förutsättning för att avtal ska ingås är att principen om non-refoulement respekteras, liksom mänskliga rättigheter i stort.

Anf. 179 ORDFÖRANDEN:

Jag sammanfattar med att det finns två avvikande meningar, en från Miljöpartiet och en från Vänsterpartiet. De är inte exakt likadana. Trots dessa två avvikande meningar finns det stöd för regeringens position under punkt 14.

Det finns en övrig fråga. Har statsrådet något att säga där? Nej. Vi lägger den till handlingarna och tackar för informationen.

Nästa punkt gäller Gemensamma kommittén och informationssystemet för viseringar.

Anf. 180 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Även här ber jag för tids vinnande att få hänvisa till det skriftliga underlaget.

Anf. 181 ORDFÖRANDEN:

Det finns en avvikande mening från Vänsterpartiet.

Nu är det en informationspunkt. Vi tackar för informationen under punkt 1, Gemensamma kommittén.

Det var under punkt 2 det tidigare fanns en avvikande mening. Har statsrådet något att säga?

Anf. 182 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Även här hade jag, kanske inte helt oväntat, tänkt hänvisa till det skriftliga underlaget.

Anf. 183 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen under punkt 2.

Punkt 3 om det operativa samarbetet i Frontex har vi redan talat om, men med ett annat statsråd.

Vi går till punkt 8 om mekanismen för övervakning efter viseringsliberaliseringen.

Anf. 184 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

För tids vinnande hade jag också här tänkt hänvisa till det skriftliga underlaget, om det går bra.

Anf. 185 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för synpunkterna under punkt 8.

Vi tackar Tobias Billström med medarbetare så mycket för i dag.

2010/11:37

8 juni

Innehållsförteckning

1 § Transport, telekommunikation och energi

(energi)	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON	1
Anf. 5 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	2
Anf. 6 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 7 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	2
Anf. 8 JONAS SJÖSTEDT (V)	2
Anf. 9 ORDFÖRANDEN	2
Anf. 10 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON	3
Anf. 11 CARINA OHLSSON (S).....	3
Anf. 12 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON	3
Anf. 13 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 14 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON	4
Anf. 15 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	5
Anf. 16 JONAS SJÖSTEDT (V)	5
Anf. 17 ULF HOLM (MP).....	5
Anf. 18 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON	5
Anf. 19 ULF HOLM (MP).....	6
Anf. 20 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 21 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON	6
Anf. 22 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	7
Anf. 23 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 24 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	7
Anf. 25 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 26 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	7
Anf. 27 ORDFÖRANDEN	7
Anf. 28 CARINA ADOLFSSON ELGESTAM (S).....	7
Anf. 29 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON	8

Anf. 30 ORDFÖRANDEN.....	8	2010/11:37
Anf. 31 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON.....	8	8 juni
Anf. 32 ORDFÖRANDEN.....	8	
Anf. 33 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON.....	8	
Anf. 34 ORDFÖRANDEN.....	8	
Anf. 35 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON.....	9	
Anf. 36 MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	9	
Anf. 37 ULF HOLM (MP)	9	
Anf. 38 ORDFÖRANDEN.....	9	
Anf. 39 Statssekreterare DANIEL JOHANSSON.....	9	
Anf. 40 ORDFÖRANDEN.....	10	
2 § Rättsliga och inrikes frågor.....	11	
Anf. 41 ORDFÖRANDEN.....	11	
Anf. 42 Kanslichef MARGARETA HJORTH.....	11	
Anf. 43 ORDFÖRANDEN.....	11	
Anf. 44 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	11	
Anf. 45 ORDFÖRANDEN.....	12	
Anf. 46 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	12	
Anf. 47 ORDFÖRANDEN.....	13	
Anf. 48 KERSTIN HAGLÖ (S)	13	
Anf. 49 JONAS SJÖSTEDT (V).....	14	
Anf. 50 ORDFÖRANDEN.....	14	
Anf. 51 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	14	
Anf. 52 MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	15	
Anf. 53 KERSTIN HAGLÖ (S)	15	
Anf. 54 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	15	
Anf. 55 JONAS SJÖSTEDT (V).....	16	
Anf. 56 ORDFÖRANDEN.....	16	
Anf. 57 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	16	
Anf. 58 ORDFÖRANDEN.....	16	
Anf. 59 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	16	
Anf. 60 JONAS SJÖSTEDT (V).....	17	
Anf. 61 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	17	
Anf. 62 MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	17	
Anf. 63 ORDFÖRANDEN.....	17	
Anf. 64 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	18	
Anf. 65 ORDFÖRANDEN.....	18	
Anf. 66 Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	18	

Anf. 67	JONAS SJÖSTEDT (V)	19
Anf. 68	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	19
Anf. 69	JONAS SJÖSTEDT (V)	20
Anf. 70	MARIA FERM (MP)	20
Anf. 71	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	20
Anf. 72	KARL SIGFRID (M)	21
Anf. 73	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	21
Anf. 74	KERSTIN HAGLÖ (S)	21
Anf. 75	JONAS SJÖSTEDT (V)	21
Anf. 76	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	21
Anf. 77	Kanslirådet MARIE SKÅNINGER	22
Anf. 78	JONAS SJÖSTEDT (V)	22
Anf. 79	ORDFÖRANDEN	22
Anf. 80	Kanslirådet MARIE SKÅNINGER	22
Anf. 81	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	22
Anf. 82	ORDFÖRANDEN	23
Anf. 83	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	23
Anf. 84	CARINA OHLSSON (S)	24
Anf. 85	ANTI AVSAN (M)	24
Anf. 86	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	24
Anf. 87	Rättssakkunniga SOFIA JUNGSTEDT	25
Anf. 88	ORDFÖRANDEN	25
Anf. 89	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	26
Anf. 90	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 91	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	26
Anf. 92	ORDFÖRANDEN	26
Anf. 93	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	26
Anf. 94	JONAS SJÖSTEDT (V)	27
Anf. 95	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	27
Anf. 96	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 97	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	28
Anf. 98	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 99	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	28
Anf. 100	ORDFÖRANDEN	28
Anf. 101	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	28
Anf. 102	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	29
Anf. 103	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 104	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	29
Anf. 105	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 106	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	29
Anf. 107	ORDFÖRANDEN	29
Anf. 108	Justitieminister BEATRICE ASK (M)	29

Anf. 109	ORDFÖRANDEN.....	30	2010/11:37
Anf. 110	Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	30	8 juni
Anf. 111	ORDFÖRANDEN.....	30	
Anf. 112	Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	30	
Anf. 113	JONAS SJÖSTEDT (V).....	30	
Anf. 114	Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	30	
Anf. 115	ORDFÖRANDEN.....	30	
Anf. 116	Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	30	
Anf. 117	JONAS SJÖSTEDT (V).....	31	
Anf. 118	Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	31	
Anf. 119	ORDFÖRANDEN.....	31	
Anf. 120	Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	31	
Anf. 121	ORDFÖRANDEN.....	31	
Anf. 122	Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	31	
Anf. 123	ORDFÖRANDEN.....	31	
Anf. 124	Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	32	
Anf. 125	ORDFÖRANDEN.....	32	
Anf. 126	Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	32	
Anf. 127	ORDFÖRANDEN.....	32	
Anf. 128	Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	32	
3 §	Rättsliga och inrikes frågor.....	33	
Anf. 129	ORDFÖRANDEN.....	33	
Anf. 130	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	33	
Anf. 131	ORDFÖRANDEN.....	33	
Anf. 132	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	33	
Anf. 133	JONAS SJÖSTEDT (V).....	36	
Anf. 134	EVA-LENA JANSSON (S)	36	
Anf. 135	MARIE GRANLUND (S).....	36	
Anf. 136	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	37	
Anf. 137	Justitieminister BEATRICE ASK (M).....	38	
Anf. 138	MARGARETA SANDSTEDT (SD).....	38	
Anf. 139	FREDRICK FEDERLEY (C)	39	
Anf. 140	EVA-LENA JANSSON (S)	39	
Anf. 141	JONAS SJÖSTEDT (V).....	40	
Anf. 142	MARIE GRANLUND (S).....	40	
Anf. 143	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	40	
Anf. 144	MARIE GRANLUND (S).....	42	
Anf. 145	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	42	
Anf. 146	MARIE GRANLUND (S).....	42	
Anf. 147	ORDFÖRANDEN.....	42	
Anf. 148	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M).....	42	
Anf. 149	MARIE GRANLUND (S).....	42	

Anf. 150	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	43
Anf. 151	JONAS SJÖSTEDT (V)	43
Anf. 152	ORDFÖRANDEN	43
Anf. 153	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	43
Anf. 154	ORDFÖRANDEN	43
Anf. 155	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	43
Anf. 156	ORDFÖRANDEN	43
Anf. 157	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	43
Anf. 158	ORDFÖRANDEN	44
Anf. 159	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	44
Anf. 160	ORDFÖRANDEN	44
Anf. 161	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	44
Anf. 162	JONAS SJÖSTEDT (V)	45
Anf. 163	ORDFÖRANDEN	45
Anf. 164	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	45
Anf. 165	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	45
Anf. 166	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	45
Anf. 167	ORDFÖRANDEN	46
Anf. 168	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	46
Anf. 169	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	46
Anf. 170	MARGARETA SANDSTEDT (SD)	46
Anf. 171	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	46
Anf. 172	ORDFÖRANDEN	46
Anf. 173	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	47
Anf. 174	JONAS SJÖSTEDT (V)	47
Anf. 175	ORDFÖRANDEN	47
Anf. 176	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	47
Anf. 177	JONAS SJÖSTEDT (V)	47
Anf. 178	MARIA FERM (MP)	47
Anf. 179	ORDFÖRANDEN	48
Anf. 180	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	48
Anf. 181	ORDFÖRANDEN	48
Anf. 182	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	48
Anf. 183	ORDFÖRANDEN	48
Anf. 184	Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	48
Anf. 185	ORDFÖRANDEN	48